

Bilişim Sektöründeki Firmalar İçin Hibe ve Teşvik Sistemleri 2022

Giriş

Değerli TÜBİSAD Üyeleri ve Sektör Temsilcileri,

TÜBİSAD'ın öncelikli hedefleri; Türk bilişim ekosisteminin sürdürülebilir, büyüyen ve gelişen bir niteliğe kavuşmasına, nitelikli insan gücü yetiştirilmesine ve istihdam yaratılmasına, yeniliklerin hızlanmasına kaldıraç etkisi yaratarak tüm sektörlerin rekabet gücünün artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) sektörü, teknolojik bilgi üretilmesini, verimliliğin artırılmasını, yeniliklerin hızlanmasını, tüm sektörlerin dijitalleşmesini ve uluslararası düzeyde rekabetçi olmasını sağlaması açısından ülkemizin büyümesinin temel bileşeni olarak konumlanmalıdır. Bu anlayışla TÜBİSAD, BİT sektörünün ekonomik büyüme, istihdam, ihracat gibi alanlardaki olumlu ve ekonomik etkileri hakkında çeşitli raporlar, görüşler ve faaliyetler gerçekleştirmektedir.

Mevcut kaynakların daha iyi değerlendirilmesi ve ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlanması bir gereklilik haline gelmiştir. Bu amaçla, ülkemizde pek çok sektörü kapsayacak şekilde geniş bir yelpazeye sahip hibe ve teşvik mekanizmaları bulunmaktadır. Farklı kurumlar tarafından çeşitli sektörler için uygulanan bu mekanizmaları, bilişim sektöründeki firmalar için bir araya getirerek, ilgili kurumları, programları, uygulama esaslarını, başvuru süreçlerini, destek kapsamını ve oranlarını içerecek şekilde Sistem Global tarafından TÜBİSAD üyeleri için hazırlanan hibe ve teşvik sistemleri ile ilgili bu kitapçık aşağıdaki ana başlıkları içermektedir.

- Hibe ve Teşvik Programları
- Ar-Ge ve Tasarım Merkezi
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
- Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi
- TÜBİTAK Destekleri
- KOSGEB Destekleri
- Ticaret Bakanlığı Hizmet İhracatı Destekleri
- Uluslararası Ar-Ge Fon Programları

İnovasyon ve araştırma geliştirme faaliyetleri, teşvik programlarından önemli bir pay almaktadır. Teknoloji geliştirme bölgelerine verilen desteklerin, TÜBİTAK, KOSGEB gibi devlet kurumlarının teşviklerinin de ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bunlarla birlikte, Avrupa Birliği de çeşitli fonlarla araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemektedir.

Hibe ve Teşvik Sistemlerini detaylı olarak aktaran bu kitapçık ile TÜBİSAD üyelerinin farkındalıklarının artırılması, destekleri kullanarak rekabetçi bir yapıya kavuşmaları ve ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlamaları hedeflenmiştir. Üretim, istihdam, ihracat ve Ar-Ge kapasitesinin artırılmasına, yeni teknolojilerin geliştirilmesine, yaşam kalitesinin yükseltilmesine, sürdürülebilir büyüme ve sosyal gelişim sağlanmasına katkıda bulunması dileğiyle...

TÜBİSAD 2022

Önsöz

Sistem Global olarak;

25 yılı aşkın süredir Türkiye’deki binlerce şirketin kurulumlarından globalleşmeleri, iş birliklerini oluşturmalarından finansmana erişimleri süreçlerine dokunmak, birçok adımlarında yanlarında yer alıp genel anlamda farklı sektörlerle katma değer sağlamaktan gurur duyuyoruz. Ülkemizin özellikle bilişim sektöründe taşıdığı değeri görüyor ve bu ekosistemde yer alan özel sektör, akademi ve kamu kurumlarına ihtiyaç duyabilecekleri vergi, hukuk, finansmana erişim, fikri mülkiyet gibi alanlarda büyüme odaklı profesyonel hizmetler sunmayı sürdürüyoruz.

Bilişim sektöründe faaliyet gösteren TÜBİSAD üye firmalarının yararlanmasına yönelik yetkinlik ve araştırma kabiliyetlerimizle hazırlanan “Bilişim Sektöründeki Firmalar İçin Hibe ve Teşvik Sistemleri” raporumuzu sizlerle paylaşmaktan heyecan duyuyoruz. Amacımız, şirketlerimizin dikkatini mevcut fırsatlara yönlendirip bir farkındalık oluşturmak ve devamında gelişimlerine dokunabilmektir. Detaylı olarak hibe ve teşvik mekanizmalarını ele alan bu çalışmanın önemli bir referans kaynağı olmasını temenni ediyoruz.

Sistem Global Danışmanlık A.Ş.

Yönetici Özeti

Bilindiği üzere pek çok ülkede Ar-Ge, yenilik, finansal büyüme, sürdürülebilirlik, istihdam ve eğitimi desteklemek için ayrıntılı şekilde hazırlanmış hibe ve teşvik mekanizmaları mevcuttur. Bu hibe ve teşvik mekanizmaları hem yurtiçi yatırımlar için hem de yurtdışındaki büyüme fırsatları için kullanılabilir.

Türkiye özellikle yenilik, inovasyon ve Ar-Ge faaliyetleri için belirli bir olgunluğa erişmiş hibe ve teşvikler sunmaktadır. Ar-Ge faaliyetleri kapsamında operasyonel ve mali faydalar elde etmek için, Türkiye’de hangi faaliyetlerin Ar-Ge faaliyeti olarak kabul edildiği ve sürecin nasıl işlediği konusunda net bir fikir oluşturmak önemlidir. Bahsi geçen teşvik ve hibelerden en çok etkilenen sektörler arasında bilgi ve iletişim teknolojileri, otomotiv, endüstriyel ürünler ve inşaat gibi alanlar bulunmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektörü teşvik ve hibelerin şekillenmesinde ağırlık ve öncelik verilen bir sektör olarak kabul edilirken, bu alandaki yatırımlar farklı kapsamlarla teşvik edilmeye çalışılmaktadır. Bu çabaların en büyük göstergesi, 2008 yılında uygulamaya alınan ve 2016 yılında revize edilerek desteklenen Ar-Ge alanlarını belirleyen ve bir teşvik paketi getiren Ar-Ge Kanunu’dur. Bu paket, kurumlar vergisi muafiyeti, KDV muafiyeti, sosyal güvenlik prim desteği gibi birçok teşvik içermektedir. İhtiyaçların değişmesi ile gelişim ve değişim gösteren bu alan; Türkiye’nin yenilik, inovasyon ve Ar-Ge faaliyetlerini gerçekleştirmek için ilgili ve açık bir ülke olduğunu göstermektedir.

Sistem Global olarak Türkiye’nin bilim, teknoloji ve yenilik politikaları doğrultusunda, bilgi ve iletişim teknolojileri sektörü kuruluşlarının araştırma-teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerini destekleyerek; rekabet güçlerini artırmak, Ar-Ge kültürünün yaygınlaşmasına katkıda bulunmak, hizmet ihracatını geliştirerek cari açık dengesine katkıda bulunmak ve ilgili kuruluşların attıkları adımlarda; ulusal ve uluslararası hibe ve teşvik mekanizmaları kapsamında desteklenmesi amaçlanmaktadır.

İşbu rapor; bilgi ve iletişim teknolojileri sektöründe yer alan girişimciler, KOBİ’ler ve büyük ölçekli işletmelerin teşvik ve hibe programları kapsamında desteklerden faydalanabilmeleri için yol gösterici olarak hazırlanmıştır. Bu sektörde yer alan firmaların; Ar-Ge ve yeniliğe yönelik teşvik ve hibeler, girişimcilik destekleri, ihracata yönelik destekler ve uluslararası kuruluşlarca finanse edilen destekler kapsamında faydalanabildiği programlar rapor içerisinde detaylandırılmıştır. Çalışma içerisinde Ar-Ge ve Tasarım Merkezi, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi, KOSGEB, TÜBİTAK, Ticaret Bakanlığı ve Uluslararası Ar-Ge hibe ve teşvikleri ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

İçindekiler

	Hibe ve Teşvik Programları.....	5
1	Ar-Ge ve Tasarım Merkezi.....	7
2	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri.....	14
3	Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi.....	18
4	Tübitak Destekleri.....	24
4.1	1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı.....	27
4.2	1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı.....	30
4.3	1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı.....	33
4.4	1702 Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Programı.....	36
4.5	1707 Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Programı.....	38
5	KOSGEB Destekleri.....	42
5.1	İşletme Geliştirme Destekleri.....	44
5.2	Ar-Ge, Ür-Ge İnovasyon Destek Programı.....	48
5.3	KOBİGEL-KOBİ Gelişim Destek Programı.....	50
5.4	KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı.....	52
5.5	Yurtdışı Pazar Destek Programı.....	54
6	Ticaret Bakanlığı Hizmet İhracatı Destekleri.....	56
6.1	Mobil Uygulama ve Bilgisayar Oyunlarının Geliştirilmesi Projesi.....	58
6.2	Belgelendirme Desteği.....	59
6.3	Yurtdışı Rapor ve Şirket Alımı Danışmanlık Desteği.....	59
6.4	Yurtdışı Birim Desteği.....	59
6.5	Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği.....	60
6.6	Yurtdışı Marka Tescili.....	60
6.7	Pazara Girişin Desteklenmesi.....	60
6.8	Komisyon Giderlerinin Desteklenmesi.....	60
6.9	Danışmanlık Desteği.....	61
6.10	Yurtdışı Fuar-Bireysel/Milli Katılımlı.....	61
7	Uluslararası Ar-Ge Fon Programları.....	62
7.1	HORIZONE EUROPE Programı.....	62
7.2	EUREKA Programı.....	65
7.3	AB Kaynaklı Diğer Fırsatlar (Cascade Fonlar).....	67

Hibe ve Teşvik Programları

Hibe Nedir?

Sözlükte “karşılıksız vermek, bağışlamak” anlamına gelen hibe, devlet destekli programları kapsamında firmaların belirli faaliyetleri yapmasını teşvik etmek için devletin bu faaliyetlere kısmen ya da tamamen **geri ödemesiz maddi destek** sağlamasıdır.

Ulusal ve uluslararası birçok kurum ve kuruluş dönemsel olarak toplumsal ve **ekonomik önceliklere bağlı hibe programı duyuruları** yapmaktadır. Hibe destek programları **başvuru rehberi, destek programına ilişkin yönetmelik ve uygulama esasları** gibi projeyi hazırlayan kişi ve kurumlara yön gösteren belgelerle birlikte yayımlanmaktadır.

Hibe destek programları amaçları, kapsamı, hedefleri ve beklenen çıktıları dikkate alındığında bir birinden farklılık göstereceği için her bir programın başvuru şartları, başvuru dokümanları, destek miktar ve oranları farklılık göstermektedir. Bu sebeple her bir hibe destek programının mevzuatı ve destek programına ilişkili tüm belgeler detaylı incelenmelidir.

Teşvik Nedir?

Belli faaliyetler gösteren firmalardan devletin bazı vergileri almaması ya da belli öncelikler tanınmasına teşvik denmektedir.

Devletin teşvik vermesinin amacı kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma - geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi, uluslararası doğrudan yatırımların artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesidir.

İşletmeler açısından teşvik almak, toplam işletme maliyetlerinin minimize edilebilmesi açısından oldukça önemlidir. Çünkü teşvik kapsamında ödenmesi gereken vergi, harç, prim vb. unsurlar ödenmemekte veya kısmen ödenmektedir.

Ülkemizde var olan teşvik programları incelendiğinde belirli konulardaki yatırım ve araştırma geliştirme faaliyetlerinde teşvik mekanizmaları uygulanmaktadır.

Teşvik programları da kapsamına ve içeriğine göre değişkenlik göstermekte olup her bir teşvik programı için ilgili yönetmelik ve mevzuatlar incelenerek ilgili kurumlara başvurular gerçekleştirilmelidir

Ülkemizde farklı ölçekteki ve kapsamdaki faaliyetlere yönelik hibe/teşvik destek programları bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda temelde ar-ge, yatırım ve ihracata yönelik destekler gruplandırılarak işletmelerin gelişim dönemleri dikkate alarak başvurabilecekleri hibe ve teşvik programları şematik olarak gösterilmiştir.

Hibe ve Teşvik Programları

Firma Ölçeği Destek Amacı	Ar-Ge'ye Yönelik Destekler	Yatırıma Yönelik Destekler	İhracata Yönelik Destekler
Fikir-Kurulum Aşaması	TÜBİTAK TEYDEB 1512 - Teknoloji Girişim Sermayesi Desteği Programı (BİGG) KOSGEB Ar-Ge, Ür-Ge, İnovasyon Destek Programı (Girişimci) KOSGEB İleri Girişimci Destek Programı	X	X
Başlangıç-Erken Aşama	KOSGEB İşletme Geliştirme Destek Programı KOSGEB Ar-Ge, Ür-Ge, İnovasyon Destek Programı TÜBİTAK TEYDEB 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı TÜBİTAK TEYDEB 1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı KOBİGEL - KOBİ Gelişim Destek Programı Ar-Ge/Tasarım Merkezi Teşvikleri Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknopark) Teşvikleri HORIZON EUROPE Programı ERA.NET & ARDEB 1071 - Ar-Ge ve Yenilik Projeleri Programı	KOSGEB KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Yatırım Teşvik Belgesi	Ticaret Bakanlığı
Gelişim ve Ticarileşme Aşaması	TÜBİTAK TEYDEB 1501 Sanayi Ar-Ge Proje Destekleme Programı TÜBİTAK TEYDEB 1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı Ar-Ge/Tasarım Merkezi Teşvikleri Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknopark) Teşvikleri KOBİGEL - KOBİ Gelişim Destek Programı TÜBİTAK TEYDEB 1702 Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Çağrısı TÜBİTAK TEYDEB 1707 Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Çağrısı EUREKA Programı Kümeleri (CELTIC-NEXT, EURIPIDES, EUROCLIA2020, ITEA 3, PENTA, SMART, Xecs) & TEYDEB 1509 - Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı EUREKA EUROSTARS & TEYDEB 1709 - Yenilik Destek Programı ERA.NET & ARDEB 1071 - Ar-Ge ve Yenilik Projeleri Programı HORIZON EUROPE Programı	Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı KOSGEB KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Yatırım Teşvik Belgesi	Ticaret Bakanlığı KOSGEB Yurtdışı Pazar Destek Programı
Globalleşme	TÜBİTAK TEYDEB 1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı TÜBİTAK TEYDEB 1709 - TÜBİTAK Yenilik Destek Programı	Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı KOSGEB KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Yatırım Teşvik Belgesi	Ticaret Bakanlığı

1 Ar-Ge ve Tasarım Merkezi

Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde teşvik mekanizması uygulanmakta olup, Ar-Ge teşvikleri ve vergisel istisnaları; 8/2/2008 tarihli ve **5746 sayılı** Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile düzenlenmektedir.

Ar-Ge faaliyetleri veya tasarım faaliyetleri yürüten işletmeler, **5746 sayılı kanun** ile sistematik olarak **vergi teşviklerinden** faydalanabilirler. **Ar-Ge, yenilik ve tasarım** yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini,

verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile **Ar-Ge'ye, yeniliğe ve tasarıma yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının** ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge ve tasarım personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektedir.

Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri özelinde sağlanan destekler ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir.

İlgili Kurum	Destek Oranı	Program Adı	Uygulama Esasları	Yönetmelik	Mekanizma
		Ar-Ge ve Tasarım Merkezi	Link	Link	Teşvik
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	% 100	Ar-Ge İndirimi			
	% 50	Sigorta İşveren Primi Desteği			
	Doktoralı veya temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans için %95	Gelir Vergisi ve Stopaj Desteği			
	Yüksek lisans derecesine sahip veya temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine için %90				
	Diğerleri için %80				
	% 100	Damga Vergisi İstisnası			
	% 100	Gümrük Vergisi İstisnası			

1.1 Amaç

Ar-Ge ve inovasyon günümüzde rekabetin vazgeçilmez unsurlarından biri haline gelmiştir. Etkin Ar-Ge teşvikleri ile sanayisi desteklenen ülkeler **Dünya Rekabet Sıralamasında en üst seviyelerde** yer almaktadır.

Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri kapsamında beklenti, yapılan Ar-Ge çalışmalarının ülke ekonomisinde katma değer yaratacak, uluslararası pazarda rekabet gücünü artıracak ileri teknoloji içeren ürünlerin geliştirilmesi ve ticarileştirilmesidir.

1.2 Hedefler

5746 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi **Hakkında Kanun**;

- Teknolojik bilgi üretilmesini,
- Üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını,
- Ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini,
- Teknolojik bilginin ticarileştirilmesini,
- Ar-Ge'ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını,
- Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını hedeflemektedir.

1.3 Başvuru Süreci

Ar-Ge ve Tasarım Merkezi başvuruları online olarak <https://agtm.sanayi.gov.tr/> portalı üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ar-Ge Merkezi başvurusu için kanun kapsamındaki gereklilikler sağlandıktan sonra başvuru dokümanları hazırlanıp T.C Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına başvuru gerçekleştirilir. Bu kapsamda işletmeleri bekleyen süreç aşağıdaki gibidir.

1.4 Destek Kapsamı

5746 sayılı Ar-Ge ve Tasarım Kanunu kapsamında; Ar-Ge indirimi, Gelir vergisi stopaj teşviki, Damga vergisi istisnası, Gümrük vergisi istisnası ve SGK işveren prim desteği uygulanmaktadır.

- **Ar-Ge İndirimi**

Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri, proje faaliyetleri kapsamında yaptıkları *harcamaların %100'ünü Kurumlar Vergisi matrahından indirebilmektedir.*

5746 sayılı Kanun Yönetmeliğine göre Ar-Ge indirimine tabi harcamalar 6 başlıkta toplanmıştır:

1. *İlk Madde ve Malzeme Giderleri*

Her türlü doğrudan ilk madde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ara mamul, yedek parça, prototip gibi amortismanla tabi olmayan maddi kıymetler

2. *Amortismanlar*

Amortismanla tabi iktisadi kıymetler için ayrılan amortismanlar

1.4 Destek Kapsamı

3. Personel Giderleri

Ar-Ge veya tasarım personeliyle ilgili olarak tahakkuk ettirilen ve **gelir vergisi stopajı teşviki** uygulaması kapsamında bulunan ücretler (**toplam Ar-Ge veya tasarım personeli sayısının % 10'unu aşmamak üzere destek personeli giderleri**)

4. Genel Giderler

Kira, su, enerji, bakım-onarım, haberleşme, nakliye, sigorta giderleri ile kitap, dergi ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler

5. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

İşletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan alınan; **mesleki veya teknik destek, test, laboratuvar ve analiz hizmetleri** ile bu mahiyetteki diğer hizmet alımları kapsamında yapılan ödemeler (**proje kapsamında gerçekleştirilen toplam harcama tutarının %50'sini geçmemek üzere**)

6. Vergi, Resim ve Harçlar

Doğrudan Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerinin yürütüldüğü taşınmazlar için ödenen **vergiler ile benzeri vergi, resim ve harçlar**

• Sigorta Primi Desteği

Ar-Ge ve tasarım personeli ile destek personelinin Kanun kapsamındaki faaliyetleri karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan **sigorta primi işveren hissesinin %50'si**, Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

• Gelir Vergisi Stopajı Desteği

Kamu personeli hariç olmak üzere Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde görev alan personellerin gelir vergisi, Ar-Ge faaliyetlerinde geçirdiği süre boyunca personelin **eğitim durumunda göre** muafiyet kapsamındadır.

Ar-Ge, destek ve tasarım personellerinin eğitim durumlarına göre uygulanan gelir vergisi stopajı teşvik oranları aşağıdaki gibidir;

1.4 Destek Kapsamı

- **Damga Vergisi İstisnası**

Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri için Kanun kapsamındaki her türlü **Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmaz.**

- **Gümrük Vergisi İstisnası**

Kanun kapsamında yürütülen Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili faaliyetlerde kullanılmak üzere **ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kağıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.**

Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerine Sağlanan Ek İstisnalar

- **Temel Bilimler**

Temel bilimler alanlarında (matematik, fizik, kimya, biyoloji veya bakanlığın uygun göreceği bölümler) en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Ar-Ge merkezlerine, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı **2 yıl** süreyle, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanacaktır.

- **Siparişe Göre Ar-Ge ve Tasarım Projesi**

Ar-Ge veya Tasarım Merkezleri tarafından siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge veya Tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan Harcamaların **%50'si Ar-Ge faaliyetini gerçekleştiren kurum tarafından, harcamaların kalan %50'si ise siparişi veren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, Ar-Ge ve Tasarım İndirimi olarak dikkate alınır.**

- **Tek Pencere**

Ar-Ge Merkezi veya Tasarım Merkezi Belgesine sahip işletmelerce Ar-Ge, yenilik veya tasarım ile ilgili faaliyetlerde kullanılmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının uygun göreceği eşyaların ithalatı Gümrük Vergisi ve Her Türlü Fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler Damga Vergisi ve Harçtan istisnadır.

Bu istisnadan yararlanacak işletmeler, başvurularını Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemi E-Başvuru Uygulaması üzerinden Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğüne gönderir.

1.4 Destek Kapsamı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü başvuruyu değerlendirir, uygun bulması halinde söz konusu başvuruyu aynı iş günü içinde onaylayarak gümrük işlemlerinde kullanılmak üzere Tek Pencere Sistemi üzerinden Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bildirir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü gerekli görmesi halinde başvuru hakkında görüş almak üzere konusunda uzman en az bir izleyici görevlendirebilir.

- **Dışarıda Geçirilen Süreler**

Ar-Ge ve Tasarım merkezi dışında zorunlu olarak gerçekleştirdiği faaliyetler için Ar-Ge ve Tasarım merkezi yetkilisinin onayı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi şartıyla merkez dışındaki faaliyetlerin tümü gelir vergisi stopaj teşviki kapsamında değerlendirilmektedir.

5746 sayılı Kanun, Yönetmelik, Tebliğ ve Bakanlar Kurulu Kararı'na göre Ar-Ge ve Tasarım Merkezi sınırları dışında geçirilen sürelerin kapsama alınması için aşağıdaki faaliyetlere yönelik çalışmalar olması gerekmektedir.

- Yüksek Lisans Eğitimi,
- Doktora Eğitimi,
- Laboratuvar,
- Analiz,
- Test ve Deney Çalışmaları,
- Diğer Ar-Ge veya Tasarım Merkezlerinde Yapılan Çalışmalar,
- Saha Araştırması,
- Prototip Geliştirmeye Yönelik Faaliyetler,
- Bilimsel İçerikli Etkinlik.
- Uzaktan Çalışma**

** Ar-Ge / Tasarım Merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin bölge dışından yürütülebilmesi amacıyla 1 Şubat 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7263 Sayılı Kanun ile getirilen %20 Uzaktan Çalışma hakkı 17 Ekim 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4625 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile **31.12.2022'e kadar %50** olarak uygulanacaktır.

1.4 Destek Kapsamı

- Performansa Dayalı Ek İndirim

Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde aşağıdaki göstergelerden herhangi birinde bir önceki yıla göre en az %20 artış sağlanır ise, o yıl yapılan Ar-Ge, yenilik ve tasarım harcamalarının bir önceki yıla göre artış tutarının %50'si ekstra olarak Ar-Ge indirimine konu edilebilecektir.

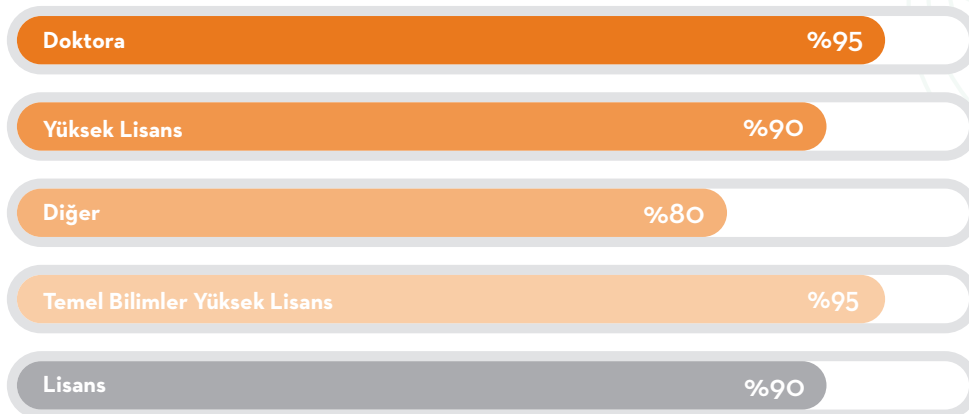
- o Ar-Ge veya Tasarım Harcamasının toplam ciro içindeki payı
- o Tescil edilen ulusal ve uluslararası patent sayısı
- o Uluslararası destekli proje sayısı
- o Lisansüstü dereceli araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı
- o Toplam araştırmacı sayısının toplam Ar-Ge personeli sayısına oranı
- o Ar-Ge sonucu ortaya çıkan yeni ürünlerden elde edilen cironun toplam ciroya oranı

- Yabancı Uyruklu Personel

Ar-Ge Merkezleri veya Tasarım Merkezlerinde, “4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun” ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, yabancı uyruklu Ar-Ge veya Tasarım Personeli çalıştırılabilir.

- Öğretim Üyesi

Öğretim üyelerinin Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde kısmi süreli ya da sürekli çalışabilmelerinin sağlanmasıdır. Tam zamanlı görevlendirme için herhangi bir üniversitede 6 yıllık tam zamanlı olarak çalışmak gerekmekte olup, görevlendirme süresi her 6 yıl sonrasında 1 yıldır. Ar-Ge veya Tasarım merkezlerinde tam zamanlı görevlendirilenlerin geçirdikleri süreler, tam zaman eşdeğer Ar-Ge veya tasarım personeli hesaplamasında dikkate alınır.

2 Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde (Bundan sonra TGB olarak kısaltılacaktır.) teşvik mekanizması uygulanmakta olup, teşvik ve vergisel istisnaları ; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile düzenlenmektedir.

TGB özelinde sağlanan destekler ile ilgili detaylı bilgiler aşağıdaki gibidir.

İlgili Kurum	Destek Oranı	Program Adı	Uygulama Esasları	Yönetmelik	Mekanizma
		Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu	Link	Link	Teşvik
Teknoloji Geliştirme Bölgeleri	Sigorta primi işveren hissesinin %50'si karşılanır.	Personel Sigorta Prim Desteği			
	% 100	Personel Ücreti Damga Vergisi İstisnası			
	% 100	Personel Gelir Vergisi Stopajı			
	Yalnızca yazılım ürünleri lisans satışlarında satıştan doğacak KDV'den muaf olunur.	Satıştan Doğacak KDV İstisnası			
	Ar-Ge faaliyetlerinden gelir elde edildiği sürece bu gelir kurumlar vergisinden istisnadır.	Kurumlar Vergisi İstisnası			
	% 100	Gümrük Vergisi İstisnası			

2 Teknoloji Geliştirme Bölgeleri

Teknoloji Geliştirme Bölgesi, yüksek/ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların, teknoloji veya yazılım ürettikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda bulundukları, aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknoparkı temsil etmektedir.

2001 yılından itibaren uygulamaya konulan, sanayiye, araştırmacı ve üniversiteler ile buluşturarak teknolojik üretime yönelik yeni ürün ve üretim yöntemleri geliştirmelerini sağlayacak bu Kanun kapsamında; Ağustos 2021 itibarıyla; toplam 89 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuştur. 11'i İstanbul, 10'u Ankara'da bulunan TGB'ler Türkiye'nin çeşitli konumlarında faaliyet göstermeye devam etmektedir.

2.1 Amaç

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde; üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörlerinin işbirliği sağlanarak, ülke sanayiinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak, teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamak amaçlanmaktadır.

2.2 Hedefler

4691 nolu Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu;

- Ar-Ge ve yazılıma dayalı katma değeri yüksek ürün ve hizmetlerin üretimine yol vererek, bu tarz ürünlerde dışa bağımlılığı azaltmak, ihracat oranını artırmak.
- Üniversitelerdeki akademik bilginin teknolojik ürünlere dönüştürülüp ticarileştirilmesi ve teknoloji transferi için uygun ortam yaratmak.
- Firmalar arası iş birliği fırsatlarını arttırmak.
- Üniversite - sanayi işbirliğini etkin ve sürekli kılmak
- Bölgeye dışarıdan yatırımlar çekmek
- Nitelikli kişilere iş ve girişimcilik imkânları yaratarak beyin göçünü önlemek.
- Ülkenin uluslararası alanda rekabet gücünü artırmak.
- Ürün kalitesini veya standardını yükseltmek ve verimliliği arttırarak üretim maliyetlerini düşürmek.
- Teknolojik bilgiyi ticarileştirmek
- KOBİ'lerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak.
- Araştırmacı ve nitelikli kişilere iş imkânı yaratmak.
- Yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamayı hedeflemektedir.

2.3 TGB İstisna ve Muafiyetleri Nelerdir?

TGB’de yer alan firmalar 4691 sayılı kanun kapsamında aşağıda belirtilen muafiyet ve istisnalardan yararlanabilmektedirler.

- **Personel Sigorta Prim Desteği**

Teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan firmalar için Kanun kapsamındaki faaliyetleri karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan **sigorta primi işveren hissesinin %50’si**, Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

- **Personel Ücreti Damga Vergisi İstisnası**

Teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan firmalar için Kanun kapsamı uyarınca **personel ücreti damga vergisi alınmaz.**

- **Personel Gelir Vergisi Stopajı**

Teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan firmalar, kanun kapsamı uyarınca personellerin Ar-Ge faaliyetlerinde geçirdiği süre **dikkate alınarak gelir vergisinden %100 muaftır.**

- **Satıştan Doğacak KDV İstisnası**

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri’nde yer alan firmalar, **YALNIZCA yazılım ürünleri lisans satışlarında**, satıştan doğacak KDV’den muaftırlar.

- **Kurumlar Vergisi İstisnası**

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri’nde yer alan firmalardan Ar-Ge ürünü satışlarında Kurumlar Vergisi alınmaz.

- **Gümrük Vergisi İstisnası**

Kanun kapsamında yürütülen Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere **ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.**

Bölgelerde yer alan firmalara, istihdam ettikleri doktora öğrencisi AR-GE personeli için, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde destek verilebilecektir. Kanun kapsamında stajyer istihdam eden firmalar, Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere, Bakanlıkça yönetmelikle belirlenen şartlar çerçevesinde desteklenebilecektir.

**Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yürütülen faaliyetlerin bölge dışından yürütülebilmesi amacıyla 1 Şubat 2021 tarihinde yürürlüğe giren 7263 Sayılı Kanun ile getirilen %20 Dışarıda Geçirilen Süre hakkı 17 Ekim 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4625 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile 31.12.2022’e kadar %50 olarak uygulanacaktır.

2.4 Başvuru Süreci

Bölgede yer almak isteyen girişimciler ve/veya işletmeler ilgili Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Şirkete başvuru gerçekleştirip ve münhasıran Bölgede yürütecekleri Ar-Ge projelerinin Proje Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmesi sonucu uygun bulunması halinde yer tahsisinin ardından bölgede yer alabilirler. Söz konusu inceleme ise 3 ana başlıkta gerçekleşir;

1. Proje süresi ile birlikte bölge içi ve dışında geçirilmesi gereken sürelerinin uygunluğu,
2. Ticarileşme potansiyeli,
3. İthal ikame veya ihracat potansiyeli olan yüksek/ileri teknolojik ürünleri geliştirebilecek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirebilecek, ürün kalitesini veya standardını yükseltebilecek, verimliliği artırabilecek, üretim maliyetlerini düşürebilecek, teknolojik bilgi üretilebilecek, etkin bir üniversite-sanayi işbirliği gerçekleştirebilecek bir Ar-Ge projesi olup olmadığı.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri başvuru süreci şematik olarak aşağıda gösterilmiştir.

3 Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programı bütünlüklük bir yapıya sahip olup hem hibe hem de teşvik mekanizmalarını içeren bir destek programıdır.

Türkiye’de katma değeri üretimini artırılması amacı doğrultusunda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile bağılı/ilgili kuruluşları tarafında sağlanan destek ve teşviklerin tek pencereden yönetilerek orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörleri yoğunlaştırılmasına yönelik özel bir program olarak hayata geçirilen Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programının ilk çağrı takvimi 3 Ekim 2019 tarihi itibarıyla açılmıştır. Program 6 farklı sektöre yoğunlaşmıştır. Program ile dış ticaret açığı verilen ürünler de ve sektörlerde üretim kapasitesi artırılarak ithalatın önünün kesilmesi hedeflenmektedir.

Aşağıdaki tabloda desteklenen sektörler ve sektörleri ilişkin dış ticaret açığı verilen ürün sayısı ile toplam değerine ilişkin bilgiler verilmiştir.

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Kapsamında Desteklenen Sektörler:	Desteklenecek Ürün Sayısı	Dış Ticaret Açığı (Milyon\$ - 2015-2019 ort.)
Kimya	281	17.412
Bilgisayar - Optik	161	10.867
Makina	158	6.827
Eczacılık	82	3.806
Elektrikli Teçhizat	89	3.871
Ulaşım Araçları	66	3.444
Tıbbi Cihaz	46	988
Diğer Sektörler	36	3.793
Toplam	919	51.008

3 Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi

İlgili Kurum	Destek Oranı		Program Adı	Uygulama Esasları	Yönetmelik	Mekanizma
			Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi	Link	Link	Teşvik - Hibe
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Proje bütçesi 10.000.000-50.000.000-TL'ye kadar Stratejik Yatırım Desteği, 50.000.000-TL ve üzeri Proje Bazlı Destek		Stratejik Yatırım ve Proje Bazlı Destek			
	*Bütçe limitleri çağrı bazlı olarak değişebilmektedir.					
	Stratejik Yatırım	Proje Bazlı	Destek Unsurları			
	Var	Var	KDV İstisnası			
	Var	Var	Gümrük Vergisi İstisnası			
	Yatırıma Katkı Oranı = %50	Yatırıma Katkı Oranı = %200	Vergi İndirimi			
	Vergi İndirim Oranı = %90	Vergi İndirim Oranı = %100				
	6.Bölgede: 10 yıl Diğer bölgelerde: 7 Yıl (Asgari Ücret)	10 Yıl (Brüt Ücret)	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği			
	Yüksek Teknoloji: 7 Yıl Orta-Yüksek Teknoloji: 5 Yıl (Asgari Ücret)	Yok	Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			
	10 Yıl (Asgari Ücret) Yüksek Teknoloji Orta-Yüksek Teknoloji	10 Yıl (Asgari Ücret) Kişi Limiti Yok	Gelir Vergisi Stopajı Desteği			
	10 Yıl (Asgari Ücret) Yüksek Teknoloji Orta-Yüksek Teknoloji Döviz Kredi 2 Puan Yatırımın %20'si 50 Milyon Limiti	10 Yıla Kadar Limitsiz	Faiz veya Kar Payı Desteği			
	Var	Var	Yatırım Yeri Tahsis			
	Var	Var	KDV İadesi			
	Yok	10 Yıl Enerji Desteğinin Varısı	Enerji Desteği			
	Yok	20x Brüt Asgari Ücret 5 Yıl	Nitelikli Personel Desteği			
	Yok	Var	Sermaye Desteği			
	Yok	Var	Kamu Alım Garantisi			

3.1 Amaç

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi kapsamında Türkiye’de **orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli, katma değeri yüksek ürünlerin** ve bu sektörlerin gelişimi için kritik önemi haiz ürünlerin üretiminin artırılması ve bu çerçevede **yeni üretim imkân ve kabiliyetlerinin ülkemize kazandırılması** amaçlanmaktadır.

3.2 Hedefler

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programının ana hedefi ithal ara mal ve mamullerin yurt içinde geliştirilip üretilmesi için arz ve talep buluşmasını temin eden, başarı ve hedef odaklı bir üretim yetkinliği ve teknoloji geliştirme kurgusu oluşturmak ve yapılandırılacak etkin bir teşvik mekanizması ile bu süreci hızlandırmaktır. Bunun ile birlikte programın diğer hedefleri şu şekildedir;

- Cari açığa etkisi yüksek olan ara mamullerin ve teknolojisi ve katma değeri belirli bir seviyenin üzerinde olan sektör, ürün ve mamullerin önceliklendirilmesi,
- Sektör içi ve sektörler arası iş birliğinin teşvik edilmesi,
- Talep ve ihtiyacın mümkün olabilecek seviyede eşleştirilmesi ve buluşturulması,
- Yetenek-yetkinlik gelişimine ve beraberinde kazanılan birikimin **sektör ve ülke üretim ve üretim teknolojileri ekosistemine kazandırılmasına önem verilmesi**,
- Ölçek ekonomisi yaratacak, geleceği olan, farklı sektörlerle ve yurt dışına açılım imkânı sunabilecek sektör ve alanların belirlenmesi,
- Belirlenen odak alanlarda **geleceğin teknolojileri için** teknoloji gelişim ve yol haritalarını oluşturup teşvik mekanizmaları ile desteklemek,
- Sektör içi ve sektörler arası iş birliğinin teşvik edilerek disiplinler-arası yeni teknolojilerin gelişimi için gereken ortamı sağlamak,
- Gelecek potansiyeli yüksek olan kritik alanlarda gerekli teknoloji ve yetkinlik gelişimini sağlamak,
- Seçilen alanlarda global ölçekte oyuncular oluşturmak ve geliştirmek.

3.3 Başvuru Süreci

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı çağrı esaslı bir destek programı olup başvuru süreci çağrının açılması ile başlamaktadır. Çağrıda belirtilen ön başvuru ve kesin başvuru tarihlere dikkate alınarak aşağıda belirtilmiş süreç işletilmektedir.

3.4 Destek Kapsamı

Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı, çağrı kapsamında belirlenen Öncelikli Ürün Listesi ve Yenilikçi Teknoloji Alanlarında yer alan ürünlerin araştırma-geliştirme faaliyetlerini ve söz konusu ürünlerin üretimine yönelik yatırım faaliyetleri desteklenmektedir. Bu kapsamda destek başvuruları Bakanlık tarafından sağlanan yatırım teşvikleri ile KOSGEB ve TÜBİTAK tarafından sağlanan proje desteklerinin tek pencere üzerinden gerçekleştirilmektedir. Tek pencere kapsamında gerçekleştirilebilen destekler;

3.4 Destek Kapsamı

- 1511 TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı
- KOSGEB Stratejik Ürün Destek Programı
- Stratejik Yatırım Desteği
- Proje Bazlı Destek şeklindedir.

Stratejik Yatırım Desteği ve Proje Bazlı Destek

50 Milyon TL üzerinde yatırım harcaması öngörülen projelere proje bazlı destek kapsamında destek verilebilecektir. Proje Bazlı Destek verilmesi Cumhurbaşkanlığı kararına bağlıdır.

Destek Unsurları	Stratejik Yatırım	Proje Bazlı
KDV İSTİSNASI	Var	Var
GÜMRÜK VERGİSİ İSTİSNASI	Var	Var
VERGİ İNDİRİMİ	Yatırıma Katkı Oranı = %50 Vergi İndirim Oranı = %90	Yatırıma Katkı Oranı = %200 Vergi İndirim Oranı = %100
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ	6.Bölgede: 10 Yıl Diğer Bölgelerde: 7 Yıl (Asgari Ücret)	10 Yıl (Brüt Ücret)
SİGORTA PRİMİ İŞÇİ HİSSESİ DESTEĞİ	10 Yıl (Asgari Ücret) Yüksek Teknoloji Orta-Yüksek Teknoloji	Yok
FAİZ VEYA KAR PAYI DESTEĞİ	10 Yıl (Asgari Ücret) Yüksek Teknoloji Orta-Yüksek Teknoloji Döviz Kredi 2 Puan Yatırımın %20'si 50.000.000₺ Limiti	10 Yıla Kadar Limitsiz
YATIRIM YERİ TAHSİSİ	Var	Var
KDV İADESİ	Var	Var
ENERJİ DESTEĞİ	Yok	10 Yıl Enerji Desteğinin Yarısı
NİTELİKLİ PERSONEL DESTEĞİ	Yok	20x Brüt Asgari Ücret 5 Yıl
SERMAYE DESTEĞİ	Yok	Var
KAMU ALIM GARANTİSİ	Yok	Var

3.4 Destek Kapsamı

1511 TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı

Program kapsamında Ar-Ge faaliyetlerine yönelik harcamaların KOBİ'ler için %75'i, diğer firmalar için %60'ı karşılanabilecektir.

Destek kapsamındaki giderler;

- Personel giderleri,
- Proje personeline ait seyahat giderleri,
- Alet, teçhizat, yazılım ve yayın giderleri,
- Malzeme ve sarf giderleri
- Yurtiçi ve yurtdışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,
- Üniversiteler ve diğer Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet alım giderleri,
- Destek personeli, elektrik, gaz, su, bakım-onarım, haberleşme gibi genel proje giderleri.

KOSGEB Stratejik Ürün Destek Programı

KOBİ'lere yatırım sürecinde desteklemeye **esas tutarın %25'i erken ödeme** olarak yapılacak ve personel gideri desteği ve bağımsız değerlendirme raporu gideri haricindeki tüm giderler için uygulanacak **destek oranı %60** olup destek unsurları için **5 milyon TL'yi aşmayacak şekilde %30 geri ödemesiz %70 geri ödemeli** destek sağlanabilecektir.

Destek kapsamındaki giderler;

- Makine-teçhizat desteği,
- Yazılım gideri desteği,
- Personel gideri desteği,
- Referans numune gideri desteği,
- Hizmet alımı desteği

Önemli Not: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi programında firmalar sadece yatırım faaliyetleri ile başvuru yapabilecekleri gibi sadece Ar-Ge faaliyetleri veya hem yatırım hem de Ar-Ge faaliyetlerini kapsayacak şekilde de başvuru gerçekleştirebilirler. Eğer başvuran firma Ar-Ge faaliyetlerini başka bir işletmeye yaptıracak ise projede Ar-Ge yüklenicisi beyan ederek ortak başvuru da gerçekleştirebilir.

4 TÜBİTAK Destekleri

Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB), ülkemiz özel sektör kuruluşlarının araştırma-teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetlerini desteklemek ve bu yolla Türk sanayisinin araştırma-teknoloji geliştirme yeteneğinin, yenilikçilik kültürünün ve rekabet gücünün artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla, proje esaslı Ar-Ge faaliyetlerini desteklemektedir.

TÜBİTAK TEYDEB destekleri hibe odaklı bir programdır. Ancak desteklenen proje süresi boyunca 5746 nolu kanun kapsamında teşvik mekanizması da uygulanmaktadır.

TÜBİTAK Destekleri ile ilgili detay bilgiler aşağıdaki gibidir:

İlgili Kurum	Destek Oranı	Program Adı	Uygulama Esasları	Yönetmelik	Mekanizma	Destek Üst Limiti
TÜBİTAK	%75	1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı	Link	Link	Hibe	600.000₺
	%75	1501 TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı	Link	Link	Hibe	Çağrı duyurularında belirtilir.
	KOBİ ise; TÜBİTAK %75, Müşteri kuruluş %25 destekler. Büyük işletme ise TÜBİTAK 60%, Müşteri kuruluş %40 destekler.	1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı	Link	Link	Hibe	750.000₺
	Büyük ölçekli müşteri kuruluşlar için %60. KOBİ ölçeğindeki müşteri kuruluşlar için %75.	1702 Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Programı	Link	Link	Hibe	2.000.000₺

TÜBİTAK TEYDEB Başvuru ve Değerlendirme Süreci

Başvuru:

Ön kayıt işlemi (Kuruluş bazlı ön kayıt yapılmaktadır.) süreçleri tamamlandıktan sonra proje önerisi PRODİS üzerinden TÜBİTAK'a gönderilir.

Değerlendirme:

Projelerin değerlendirilmesinde en önemli kriterlerden biri işletmelerin geçmiş projelerinin ticarileşme performansıdır. Bu sebeple TEYDEB tarafından yürütülen 1501 TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1505 - Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı, 1507 - TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı, 1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1511 - TÜBİTAK Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik P. D. P.(Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı), Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesine dayalı çağrılar (Örneğin; SAYEM, SİPARİŞ AR-GE) programlarının Uygulama Usul Esaslarına 03.06.2021 tarih ve 32 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile **Ticarileşme İzleme Süreci** ile ilgili hükümler eklenmiştir. Bu değişikliğe göre projeler tamamlandığında Proje Sonuç Raporuna ek olarak "**Ticarileşme Planı**" başlıklı raporu da TÜBİTAK'a sunulacaktır.

4 TÜBİTAK Destekleri

Ticarileşme İzleme Süreci;

- TÜBİTAK, mevcut durumda “projelerin teknik ve mali ilerleme raporlarını denetleyen” proje izleyicisine ek olarak, son dönem itibarıyla “Ticarileşme İzleyicisi” de atayacaktır.
- Ticarileşme İzleyicisi, projenin tamamlanmasını takip eden 5 yıllık süre zarfında ve 1.sene, 3.sene ve 5. sene olmak üzere 3 dönemde proje çıktısıyla alakalı ticarileşme süreçlerini denetleyeceklerdir.
- TÜBİTAK, her bir denetleme döneminde elde edilen sonuçları, firmaların yeni proje başvurularını değerlendirme sürecinde dikkate alacaktır.

Ticarileşme İzleme Süreci Hesaplama Yöntemi;

Projeler Ürün Projesi, Süreç Projesi, Ürün+Süreç Projesi olarak sınıflandırılmıştır.

Ürün Projesi: Doğrudan firma dışında bir müşteriye satılabilir nitelikte çıktının elde edildiği ve firmanın kendi üretim, Ar-Ge ya da operasyonel süreçlerinde herhangi değişime sebep olmayan projeler.

Süreç Projesi: Proje çıktısının herhangi bir müşteriye satılmak yerine firmanın kendi iç süreçlerinde kullanıldığı ve firmanın üretim, Ar-Ge ya da operasyonel süreçlerinde değişim meydana getiren projeler.

Ürün + Süreç Projesi: Proje çıktısının hem firmanın kendi iç süreçlerinde kullanılabileceği hem de doğrudan firma dışında bir müşteriye satılabileceği projeler.

Ticarileşme Başarı Durumu değerlendirilirken aşağıdaki kriterler dikkate alınacaktır;

Projeniz Ürün Projesi ise;

- Projede geliştirilen ürünün/sürecin yurt dışına satılması,
- Projede geliştirilen ürünün/sürecin yurt içine satılması,

Puanlamada sisteminde aşağıdaki maddelere göre daha yüksek katsayı ile çarpılıyor.

- Geliştirilmiş üründen kaynaklı firmanın toplam maliyet yapısındaki (sabit maliyet, değişken maliyet) değişim,
- Personel/Ar-Ge personeli sayısında veya Ar-Ge harcamasındaki artış,
- Fikri haklarla ilgili yapılmış başvuru/tescil ve/veya lisans gelirleri,

4 TÜBİTAK Destekleri

- Kapasite artışı (örneğin; yeni hat kurulumu, tezgâh alımı, tesis ve altyapı kurulumu vb.),
- Projeden kaynaklı ilave yeni ürün/hizmet /süreç geliştirilmesi, yeni projelerin başlatılması,
- Herhangi bir kaynaktan firmaya (yerli/yabancı yatırımcı, melek yatırımcı, girişim sermayesi fonu vb.) yatırım yapılması.

Projeniz Süreç Projesi ise;

- Geliştirilmiş üründen kaynaklı firmanın toplam maliyet yapısındaki (sabit maliyet, değişken maliyet) değişim,

Puanlamada sisteminde aşağıdaki maddelere göre daha yüksek katsayı ile çarpılıyor.

- Personel/Ar-Ge personeli sayısında veya Ar-Ge harcamasındaki artış,
- Fikri haklarla ilgili yapılmış başvuru/tescil ve/veya lisans gelirleri,
- Kapasite artışı (örneğin; yeni hat kurulumu, tezgâh alımı, tesis ve altyapı kurulumu vb.),
- Projeden kaynaklı ilave yeni ürün/hizmet /süreç geliştirilmesi, yeni projelerin başlatılması,
- Herhangi bir kaynaktan firmaya (yerli/yabancı yatırımcı, melek yatırımcı, girişim sermayesi fonu vb.) yatırım yapılması.

Projeniz Ürün + Süreç Projesi ise;

- Projede geliştirilen ürünün/sürecin yurt dışına satılması,
- Projede geliştirilen ürünün/sürecin yurt içine satılması,

Puanlamada sisteminde aşağıdaki maddelere göre daha yüksek katsayı ile çarpılıyor.

- Geliştirilmiş üründen kaynaklı firmanın toplam maliyet yapısındaki (sabit maliyet, değişken maliyet) değişim,
- Personel/Ar-Ge personeli sayısında veya Ar-Ge harcamasındaki artış,
- Fikri haklarla ilgili yapılmış başvuru/tescil ve/veya lisans gelirleri,
- Kapasite artışı (örneğin; yeni hat kurulumu, tezgâh alımı, tesis ve altyapı kurulumu vb.),
- Projeden kaynaklı ilave yeni ürün/hizmet /süreç geliştirilmesi, yeni projelerin başlatılması,
- Herhangi bir kaynaktan firmaya (yerli/yabancı yatırımcı, melek yatırımcı, girişim sermayesi fonu vb.) yatırım yapılması.

İşletmelerin 5. Yılın sonunda aldığı Ticarileştirme Puanı, TÜBİTAK'a sunacağı sonraki projelerin değerlendirmesinde puanlamaya katılır. Ticarileştirme başarısı firmanın bir sonraki projelerinin önceliklendirilmesinde katkı sağlayacaktır. Ancak üst üste ticarileştirmede başarısızlık yaşayan firmaların için yeni proje başvurularında değerlendirme eksi puan ile başlayacaktır.

4.1 1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı

1501 Sanayi Ar-Ge Destek Programı ile Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki kuruluşların proje esaslı araştırma - teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerinin desteklenmesi hedeflenmektedir. 1501 Sanayi Ar-Ge Destek Programı çağrılı olarak yürütülmektedir.

Sağlanan destek hibe şeklindedir (geri ödemesizdir). Ancak 5746 nolu kanun kapsamındaki teşvikler de proje süresi boyunca uygulanmaktadır.

Çağrı duyurusunda aksi belirtilmediği sürece projeler için konu sınırlaması yoktur. Tüm sektörlerden ve tüm teknoloji alanlarındaki Ar-Ge projeleri için başvuru yapılabilir. Ancak çağrı metninde belirlenen öncelikli alanlardaki konular ile ilgili başvuru gerçekleştirilir ise proje ek puan almaktadır.

Proje destek süresi çağrı duyurusunda belirtilir ve Programın Uygulama Esasları gereği 36 ayı aşamaz. Projenin bütçe sınırı, sunulacak proje sayısı sınırı vb. diğer özel koşullar çağrı duyurularında belirtilir.

4.1.1 Amaç

Bu çağrı kapsamında, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki kuruluşların desteklenen projeler ile firmaların;

- Uluslararası rekabet güçlerinin ve ihracat kapasitelerinin artırılması,
- Yurtdışına bağımlı olunan teknolojilerde rekabetçi yerli teknolojilerin kazanılması
- Güçlü ticarileşme potansiyeline sahip teknolojik ürünlerin geliştirilmesi
- Ortaklı Ar-Ge ve yenilik projeleri yapabilme yetkinliğinin kazandırılması,
- Proje esaslı araştırma - teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Üniversite işbirliği ile Ar-Ge ve yenilik projeleri yapabilme yetkinliğinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

KOBİ ölçeğindeki firmaların Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesiyle gereksinim duyulan teknoloji alanlarında uluslararası pazarı hedefleyen teknoloji ve ürün geliştirme yetkinliğinin artması, proje çıktılarının sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkı sağlaması, kamu kaynaklarının ülke ihtiyaçları ve ulusal hedeflere yönelik etkin kullanımının sağlanması beklenmektedir.

4.1.2 Hedefler

Tüm sektör ve teknoloji alanlarında yeni bir ürün tasarım ve geliştirme çalışması, mevcut bir ürünün iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında, firmanın teknolojik rekabet gücünü artıracak Ar-Ge projeleri desteklenecektir.

Çağrı kapsamında, "Çağrıya Özel Şartlar" bölümünde yer alan linklerde belirtilen teknoloji alanlarında ve Avrupa Yeşil Mutabakatına Uyum Kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konularında sunulan projelere öncelik verilecektir.

Proje önerilerinin aşağıda belirtilen hedeflerden bir ya da daha fazlasını karşılaması değerlendirme aşamasında dikkate alınacaktır.

- Firmanın uluslararası pazara yönelik teknolojik ürün veya süreç geliştirme kapasitesinin artırılması
- Müşteri gereksinimlerini ya da pazar boşluğunu hedef alan çözüm önerilerinin ticari prototipe dönüştürülmesi
- Aynı veya farklı alanlarda faaliyet gösteren KOBİ'lerin ortak proje çalışmaları gerçekleştirmesi
- Üniversite iş birliği ile proje geliştirilmesi,
- Üniversiteler, araştırma altyapıları, kamu araştırma merkez ve enstitülerinden transfer edilen teknolojilerin olgunlaştırılarak yeni ürün ve süreçlere dönüştürülmesi
- Yüksek teknoloji alanlarında ürün ve teknoloji geliştirilmesi.

4.1.3 Başvuru ve Değerlendirme

Başvuru

Proje başvuruları "Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODİS)" uygulaması üzerinden çevrimiçi (online) olarak <https://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresinden online olarak çağrıda belirlenen tarihler arasında kabul edilmektedir

Yılda 2 kez 6 aylık periyotlarla 4 ay değerlendirme süreci olan proje çağrıları açılır.

Başvuru Dönemleri:

- Ocak-Şubat
- Temmuz-Ağustos

4.1.3 Başvuru ve Değerlendirme

Değerlendirme

- Ön değerlendirmesi uygun bulunan projelerin hakem değerlendirme süreci başlatılır.
- Kritik tespitlerin yapılması durumunda ise proje teknolojik yeterlilik değerlendirmesine alınmaksızın (hakem değerlendirme süreci başlatılmaksızın) reddedilir
- Hakem değerlendirmesi sonrasında ikinci maddede belirtilen kritik tespitlerin yapılması durumunda projeler kurulda puanlama yapılmaksızın reddedilir.
- Kurul Değerlendirme Eşik Değeri 60 puandır. Eşik ve eşik altında puana sahip olan projeler reddedilir. Eşik üstü puan alan projelerin değerlendirme süreçlerine devam edilir.
- Projelerle ilgili hakem ve kurul değerlendirmeleri esas alınarak proje puanı oluşturulur.
- Aşağıdaki kriterleri sağlayan projelere, 100 puan üzerinden yapılan hakem değerlendirmesine ilaveten ek puan verilecektir.
- Geçmişte desteklenen TÜBİTAK projelerinin ticarileşme performansı (Kurul değerlendirmesine bağlı olarak 5-10 puan arası)
- Firmanın uluslararası fonlara proje başvurusunda bulunmuş olması (5 Puan)
- Proje önerisinin, firmanın ilk TEYDEB başvurusu olması (5 Puan)
- Proje önerisinin Çağrıya özel şartlar bölümünde verilen linkte sunulan Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konularından birinde olması (5 puan)
- Proje önerisinin Çağrıya Özel Şartlar bölümünde verilen linkte sunulan Yeşil Mutabakata Uyum Kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konuları arasında olması (8 Puan)
- 1702 Patent Lisans çağrıları çerçevesinde desteklenmiş projelerin devamı niteliğindeki proje başvurusu olması (5 Puan)
- Ek puanların proje puanına nasıl yansıtılacağına ilişkin örnekler çağrı ekinde yer almaktadır.
- Projelerin puanı ve çağrı bütçesi dikkate alınarak projeler için nihai karar verilir.

4.1.4 Destek Kapsamı

1501-Sanayi Ar-Ge Destek Programı kapsamında, yenilik tanımı çerçevesinde; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında yürütülen Ar-Ge nitelikli projeler desteklenmektedir. Programın destek oranı % 75 olarak uygulanır.

Program kapsamında desteklenen gider kalemleri aşağıda belirtilmiştir.

- Personel giderleri,
- Seyahat giderleri,
- Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- Malzeme ve sarf giderleri,
- Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,
- Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri.

4.2 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı

1507 KOBİ Ar-Ge Destek Programı çağrılı olarak yürütülmektedir.

Sağlanan destek, hibe şeklindedir (geri ödemesizdir). Ancak 5746 nolu kanun kapsamındaki teşvikler de proje süresi boyunca uygulanmaktadır.

Çağrı duyurusunda aksi belirtilmediği sürece projeler için konu sınırlaması yoktur. Tüm sektörlerden ve tüm teknoloji alanlarındaki Ar-Ge projeleri için başvuru yapılabilir. Ancak çağrı metninde belirlenen öncelikli alanlardaki konular ile ilgili başvuru gerçekleştirilir ise proje ek puan almaktadır.

Proje destek süresi çağrı duyurusunda belirtilir ve Programın Uygulama Esasları gereği **18 ayı aşamaz**. Proje bütçesi **en fazla 600.000 TL'dir**. İki ortaklı olmak kaydıyla işletmelerin ilk 5 projesinin TÜBİTAK tarafından TEYDEB 1507 programı kapsamında desteklenebilmektedir. Çağrı kapsamında sunulacak proje sayısı sınırı vb. diğer özel koşullar çağrı duyurularında belirtilir.

İlk TÜBİTAK TEYDEB proje başvurusu olacak olan KOBİ'lere 1507 programlarına başvurulması önerilir.

4.2.1 Amaç

Bu çağrı kapsamında, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki kuruluşların desteklenen projeler ile firmaların;

- Rekabet güçlerinin ve ihracat kapasitelerinin artırılması,
- Ortak ya da tek başına sistematik Ar-Ge ve yenilik projeleri yapabilme yetkinliğinin kazandırılması,
- Proje esaslı araştırma - teknoloji geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Ar-Ge nitelikli ve yenilik faaliyetleri yapmaya özendirilmesi,
- Ar-Ge ve yenilikçilik kültürünün yerleşmesine ve yaygınlaşmasına katkıda bulunulması, amaçlanmaktadır.

KOBİ ölçeğindeki firmaların Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesiyle gereksinim duyulan teknoloji alanlarında yerleşmenin artması, teknoloji ve ürün geliştirme yetkinliğinin artması, proje çıktılarının ekonomik büyümeye katkı sağlaması, kamu kaynaklarının ülke ihtiyaçları ve ulusal hedeflere yönelik etkin kullanımının sağlanması beklenmektedir.

4.2.2 Hedefler

Tüm sektör ve teknoloji alanlarında yeni bir ürün tasarım ve geliştirme çalışması, mevcut bir ürünün iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında, firmanın teknolojik rekabet gücünü artıracak Ar-Ge projeleri desteklenecektir.

1512 Teknogirişim Sermayesi Destek Programı ile desteklenen firmaların üçüncü aşama proje başvuruları bu çağrı dışında sürekli yapılabilmektedir. Ancak, 1507 TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Çağrısına yapıldığında ise desteklenen projenin devamı niteliğinde bile olsa üçüncü aşama başvuru sayılmayıp bu çağrı kapsamında değerlendirilecektir.

Çağrı kapsamında, "Çağrıya Özel Şartlar" bölümünde yer alan linklerde belirtilen teknoloji alanlarında ve Avrupa Yeşil Mutabakatına Uyum Kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konularında sunulan projelere öncelik verilecektir.

Proje önerilerinin aşağıda belirtilen hedeflerden bir ya da daha fazlasını karşılaması değerlendirme aşamasında dikkate alınacaktır.

- Firmanın teknolojik ürün veya süreç geliştirme kapasitesinin artırılması,
- Müşteri gereksinimlerini ya da pazar boşluğunu hedef alan çözüm önerilerinin ticari prototipe dönüştürülmesi ,
- İhracatı hedef alan ürün veya teknoloji geliştirilmesi.

Aynı veya farklı alanlarda faaliyet gösteren KOBİ'lerin ortak proje çalışmaları gerçekleştirmesi.

4.2.3 Başvuru ve Değerlendirme

Başvuru

Proje başvuruları “Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODİS)” uygulaması üzerinden çevrimiçi (online) olarak <https://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresinden online olarak çağrıda belirlenen tarihler arasında kabul edilmektedir.

Yılda 2 kez 6 aylık periyotlarla 4 ay değerlendirme süreci olan proje çağrıları açılır.

Başvuru Dönemleri:

- Ocak-Şubat
- Temmuz-Ağustos

Değerlendirme

- Ön değerlendirmesi uygun bulunan projelerin hakem değerlendirme süreci başlatılır.
- Kritik tespitlerin yapılması durumunda ise proje teknolojik yeterlilik değerlendirmesine alınmaksızın (hakem değerlendirme süreci başlatılmaksızın) reddedilir
- Hakem değerlendirmesi sonrasında ikinci maddede belirtilen kritik tespitlerin yapılması durumunda projeler kurulda puanlama yapılmaksızın reddedilir.
- Kurul Değerlendirme Eşik Değeri 60 puandır. Eşik ve eşik altında puana sahip olan projeler reddedilir. Eşik üstü puan alan projelerin değerlendirme süreçlerine devam edilir.
- Projelerle ilgili hakem ve kurul değerlendirmeleri esas alınarak proje puanı oluşturulur.
- Aşağıdaki kriterleri sağlayan projelere, 100 puan üzerinden yapılan hakem değerlendirmesine ilaveten ek puan verilecektir.
- Geçmişte desteklenen TÜBİTAK projelerinin ticarileşme performansı (Kurul değerlendirmesine bağlı olarak 5-10 puan arası)
- Firmanın uluslararası fonlara proje başvurusunda bulunmuş olması (5 Puan)
- Proje önerisinin, firmanın ilk TEYDEB başvurusu olması (5 Puan)
- Proje önerisinin Çağrıya özel şartlar bölümünde verilen linkte sunulan Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konularından birinde olması (5 puan)
- Proje önerisinin Çağrıya Özel Şartlar bölümünde verilen linkte sunulan Yeşil Mutabakata Uyum Kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konuları arasında olması (8 Puan)
- 1702 Patent Lisans çağrıları çerçevesinde desteklenmiş projelerin devamı niteliğindeki proje başvurusu olması (5 Puan)
- Ek puanların proje puanına nasıl yansıtılacağına ilişkin örnekler çağrı ekinde yer almaktadır.

Projelerin puanı ve çağrı bütçesi dikkate alınarak projeler için nihai karar verilir.

4.2.4 Destek Kapsamı

1507- KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı kapsamında, yenilik tanımı çerçevesinde; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında yürütülen Ar-Ge nitelikli projeler desteklenmektedir. Programın destek oranı % 75 olarak uygulanır.

Program kapsamında desteklenen gider kalemleri aşağıda belirtilmiştir.

- a) Personel giderleri,
- b) Seyahat giderleri,
- c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- d) Malzeme ve sarf giderleri,
- e) Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,
- f) Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri.

4.3 1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı

1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı ile üniversite, araştırma altyapısı, kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, Türkiye’de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye’de uygulamayı taahhüt eden kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Bu programa aşağıda özellikleri belirtilen yürütücü ve müşteri kuruluş ortak proje başvurusu yapabilmektedir. Proje önerisinde 1 müşteri kuruluş ve 1 yürütücü kuruluş yer almaktadır.

Müşteri Kuruluş: Sektörüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, Türkiye’de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye’de uygulamayı taahhüt eden sermaye şirketleridir.

Yürütücü Kuruluş: Yükseköğretim Kanunu kapsamında yer alan yükseköğretim kurumları ile vakıf üniversiteleri, eğitim ve araştırma hastaneleri ve ilgili mevzuatında Ar-Ge yapmakla görevlendirilmiş kamu araştırma merkez ve enstitüleridir.

4.3.1 Amaç

Destek programı kapsamında Üniversite/kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, KOBİ veya büyük ölçekteki kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, ürüne ya da sürece dönüştürülerek sanayiye aktarılması yoluyla ticarileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında “Müşteri Kuruluş” olarak anılan özel sektör kuruluşu ve “Yürütücü Kuruluş” olarak anılan üniversite, araştırma altyapısı ya da kamu araştırma merkez ve enstitüsü ile “İşbirliği Sözleşmesi” imzalamaktadır. Bu sözleşme çerçevesinde “Yürütücü Kuruluş” tarafından yapılacak; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi projesi TÜBİTAK ve Müşteri Kuruluş tarafından finanse edilmektedir.

4.3.2 Hedefler

Bu program; yenilik tanımı çerçevesinde, yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularındaki projeleri hedeflemektedir.

Proje kapsamındaki faaliyetler üniversite, eğitim ve araştırma hastanesi veya kamu araştırma merkez ve enstitüsü tarafından gerçekleştirilir. Proje çıktıları Türkiye’de yerleşik sermaye şirketleri tarafından uygulanır veya ticarileştirilir. Proje çıktıları üzerinde oluşabilecek fikri mülkiyet hakları taraflar arasında imzalanacak olan iş birliği sözleşmesinde belirlenir. Destek sürecinin tamamlanmasını takip eden 12 ay içerisinde, müşteri kuruluşun proje sonuçlarını uygulamaya aktarmaya yönelik faaliyetlerinin, Proje Sonuçları Uygulama Planı’na uygunluğu TÜBİTAK tarafından değerlendirilir.

4.3.3 Başvuru ve Değerlendirme Süreci

Başvuru

Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODİS) üzerinden <https://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresinden gerçekleştirilmektedir. Proje başvurusu her zaman yapılabilmektedir. Genel olarak başvuru aşaması aşağıdaki gibidir;

- Tüm “Proje Önerisi Formları” “Proje Yürütücüsü” tarafından doldurulmaktadır.
- TÜBİTAK’tan ön kayıt onayı alınmaktadır.
- Müşteri Kuruluş onayına gönderilmektedir.
- Müşteri Kuruluş Yetkilisi başvuru gönderimini tamamlamaktadır.

Değerlendirme

- TEYDEB ön incelemesinden (ve gerekirse revizyon işlemlerinden) sonra hakemler atanmaktadır.
- Hakemler değerlendirmelerini proje önerisi üzerinden yapabilecekleri gibi, gerekli görülürse yürütücü ve müşteri kuruluşu ziyaret ederek de değerlendirme yapabilmektedir.
- Proje Önerisi ve Hakem Raporları ilgili TEYDEB Yürütme Komitesinde görüşülerek karara bağlanmaktadır.

4.3.4 Destek Kapsamı

Müşteri kuruluşun KOBİ ölçeğinde olması durumunda destek kapsamına alınan proje bütçesinin %75’i TÜBİTAK, kalan %25’i müşteri kuruluş tarafından karşılanır. Proje başvuru tarihinde müşteri kuruluşun büyük ölçekli olması durumunda destek kapsamına alınan proje bütçesinin %60’ı TÜBİTAK, kalan %40’ı müşteri kuruluş tarafından karşılanır. Proje bütçesinin TÜBİTAK tarafından karşılanacak kısmı 750.000 TL ile sınırlıdır.

- Programa, Müşteri Kuruluş ve Yürütücü Kuruluş ortak başvuru yapabilecektir.
- 1 milyon TL’ye kadar olan proje bütçesi desteklenebilecektir.
- Projenin azami destek süresi 24 aydır.
- Müşteri Kuruluş ve TÜBİTAK’ın Yürütücü Kuruluş tarafından açılacak proje özel hesabına aktaracakları tutarlar, proje başlangıç tarihinden başlayacak şekilde tanımlanan 6’şar aylık dönemlerdeki proje giderlerine orantılı olarak ve taksitler halinde yapılacaktır.
- Yürütücü Kuruluş, Müşteri Kuruluştan dönemsel bütçenin %10’unu aşmamak kaydıyla hizmet alabilecektir. Bu kapsamda müşteri kuruluş proje sorumlusunun giderleri de desteklenebilecektir. Böylece müşteri kuruluşun projeye sağladığı katkı payının bir bölümü hizmet alımı karşılığında müşteri kuruluşu geri ödenebilecektir.
- Farklı üniversitelerden araştırmacılar aynı proje ekibi içinde yer alabilecektir.
- Proje Teşvik İkramesi, 6 aylık dönemlerin teknik değerlendirmesi yapıldıktan sonra proje ekibindeki araştırmacılara ödenecektir.

4.4 1702 Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Programı

İlgili programda çağrı yayınlanması sonrasında proje başvuruları alınmakta olup çağrı son başvuru tarihine kadar proje başvurularının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

1702 Patent Tabanlı Teknoloji Transferi Destekleme Programında üniversiteler, araştırma altyapıları, teknoloji geliştirme bölgesi şirketleri ve teknoloji transfer ofisleri Teknoloji Sağlayıcı Kuruluş olarak nitelendirilmektedir. Müşteri Kuruluş ise Teknoloji Sağlayıcı Kuruluşun hak sahibi olduğu ve ulusal veya uluslararası patentler ile korunan teknolojileri lisanslama ya da devir yolu ile edinerek ekonomik değer oluşturmayı hedefleyen ve Türkiye’de yerleşik sermaye şirketi olarak tanımlanmıştır.

4.4.1 Amaç

Yenilik Destek Programı ile gerçek ve tüzel kişilerin araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetleri ve üniversite-sanayi iş birliği, teknoloji transferi, kümeleşme, girişimcilik ve ticarileştirme faaliyetlerine destek sağlanması amaçlanmaktadır.

4.4.2 Konu ve Kapsam

Bu destek programı ile ilgili “Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesi’ndeki” tanımlar ve kısaltmalar şu şekilde belirtilmiştir;

Araştırma altyapısı: 6550 sayılı Kanun kapsamında kurulan ve Araştırma Altyapıları Kurulu tarafından yeterlik kararı verilerek tüzel kişilik kazanan; yükseköğretim kurumları bünyesinde yetişmiş nitelikli insan gücü ile günün modern teknolojilerine dayalı makine-teçhizat, donanım ve yazılımı içinde bulunduran, Ar-Ge faaliyetlerinin yapıldığı ileri araştırma laboratuvarı, tematik araştırma laboratuvarı ile merkezi araştırma laboratuvarı olarak sınıflandırılan birimlerdir.

Teknoloji sağlayıcı kuruluş: Yükseköğretim kurumu, araştırma altyapısı, kamu kurumu, kamu araştırma merkezi/enstitüsü, teknoloji transfer ofisi veya 4691 sayılı Kanun’a göre teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyet gösteren sermaye şirketi niteliğinde olup teknoloji transferi sözleşmesi çerçevesinde hak sahibi olduğu patent/patentler ile korunan teknolojileri lisanslama ya da devir yolu ile müşteri kuruluşu aktaran kuruluşlardır.

4.4.2 Konu ve Kapsam

Müşteri kuruluş: Teknoloji sağlayıcı kuruluş/kuruluşların hak sahibi olduğu ve ulusal ve/veya uluslararası patentlerle korunan teknolojileri teknoloji transferi sözleşmesi çerçevesinde lisanslama ya da devir yolu ile edinerek ürün/süreç/hizmet üretmeyi ve/veya geliştirmeyi hedefleyen ve Türkiye’de yerleşik sermaye şirkettir.

Teknoloji transferi sözleşmesi: Teknoloji sağlayıcı kuruluş ve müşteri kuruluş arasında imzalanan, proje başvurusu ekinde TÜBİTAK’a sunulan; projenin tarifi, tarafların sorumlulukları, fikri hakların kullandırılması veya devredilmesi, hukuki uyumsuzlukların çözümü gibi konularda, Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesi ve bağlı mevzuatta düzenlenmeyen hususlara ilişkin hükümleri belirleyen sözleşmedir.

Teknoloji transfer ofisi: 07/12/2017 tarih ve 30263 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği’ne göre faaliyet gösteren sermaye şirketi veya yükseköğretim kurumu bünyesinde teknoloji transferi faaliyetlerinin yürütüldüğü birim veya 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’na göre faaliyet gösteren teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi bünyesindeki birimdir.

Proje sonuçları uygulama planı: Müşteri kuruluşun proje sonunda elde edilmesi öngörülen çıktıların kullanımına ilişkin uygulama programını içeren taahhüttür.

Kabul edilen bütçe: Projede önerilen bütçenin değerlendirilmesi neticesinde destek kapsamına alınan toplam tutardır.

4.4.3 Başvuru ve Değerlendirme Süreci

- Proje başvurusu, ilgili çağrı duyurusunda belirtilen süre içerisinde PRODİS uygulaması üzerinden ya da basılı evrak gönderimi şeklinde TÜBİTAK’a iletilir.
- Yenilik Destek Programına ilişkin çağrılar kapsamında başvurular tek aşamalı yapılabileceği gibi iki aşamalı da olabilir.
- İki aşamalı başvurularda ön proje başvurusu TÜBİTAK veya arayüz kuruluşlarına basılı veya elektronik ortamda yapılır. Ön proje başvurularının değerlendirilmesi sonucunda uygun bulunanlar için başvuru sahibi TEYDEB’e proje başvurusunda bulunur.
- Çağrı duyurularında belirtilen son tarihten sonra TÜBİTAK’a gönderilen proje başvuruları işleme alınmaz.
- Proje başvuru tarihi olarak, proje önerisinin kuruluş tarafından PRODİS uygulaması üzerinden TÜBİTAK’a gönderildiği tarih dikkate alınır.

4.4.4 Destek Kapsamı

Yenilik Destek Programı çağrılarında yapılan proje başvurularının değerlendirilmesi sonucu destek kararı verilmesi halinde projeler geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenir.

Destek süresi, süre uzatımı ile beraber en fazla 60 ay olmak üzere çağrı duyurularında belirtilmektedir. Program kapsamında desteklenen projeler dönemsel desteklemeye esas harcama tutarına uygulanacak destek oranı ile desteklenmektedir. Programda uygulanacak destek oranı üst sınırı büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ ölçeğindeki kuruluşlar için %75, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler ve vakıf üniversiteleri, eğitim ve araştırma hastanesi, kamu araştırma merkez ve enstitüleri için %100'dür.

Proje kapsamında lisanslanan veya devredilen patentler için yapılan hizmet alımı giderlerine uygulanacak destek oranı, her bir patent için ayrı olarak aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

- Temel destek oranı %25,
- Müşteri Kuruluşun KOBİ niteliğinde olması durumunda destek oranına %15,
- Müşteri Kuruluşun Çağrı Duyurusu ekinde yer alan ileri teknoloji sektörlerinde faaliyet göstermesi veya lisanslanan patentin ileri teknoloji IPC sınıflarından birini içermesi durumlarında destek oranlarına %15,
- Proje kapsamındaki teknoloji transferinin Yeşil Mutabakat çerçevesinde Çağrı Duyurusu ekinde belirtilen eylem alanlarındaki hedeflere katkı sağlaması durumunda destek oranına %15,
- EPO, JPO, KIPO, CNIPA veya USPTO nezdinde tescilli edilmiş patentler için destek oranına %10,
- Müşteri Kuruluşun bir ya da daha fazla teknoloji sağlayıcı kuruluştan en az iki patenti lisanslaması ya da devralması durumunda destek oranına %10 ilave edilecektir.

4.5 1707 Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Programı

İlgili programda çağrı yayınlanması sonrasında proje başvuruları alınmakta olup çağrı son başvuru tarihine kadar proje başvurularının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Çağrıya bir Müşteri Kuruluş ve en az bir Tedarikçi Kuruluşun ortak başvuru yapması ve Tedarikçi Kuruluşun KOBİ ölçeğinde olması şartı bulunmaktadır. Başvuru ve destek süreçleri TÜBİTAK ile Müşteri Kuruluş arasında yürütülmektedir. Tüm sektörlerden ve tüm teknoloji alanlarından, ticarileşme potansiyeli yüksek olan Ar-Ge projeleri desteklenebilmektedir.

4.5 1707 Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Programı

Sipariş Ar-Ge çağrıları kapsamında hızla ürüne dönüşebilecek ve yüksek ticarileşme potansiyeline sahip Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Ülkemizdeki sanayi kuruluşlarının büyük kısmını oluşturan KOBİ'lerin potansiyel müşterisi olan yenilikçi ürünleri/süreçleri geliştireceği Müşteri Kuruluş ortaklı Ar-Ge projelerinin desteklenmesi; hem işbirliklerini artıracak hem de Ar-Ge destekleri için ayrılan kamu kaynaklarının daha etkin kullanımını sağlayabilecektir. Bu süreç ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasına da katkı sağlayacaktır.

4.5.1 Amaç

Programın amaçları arasından KOBİ'lerin Ar-Ge çalışmalarını, ticarileşme olasılığı yüksek konulara yönlendirmek bulunmaktadır. Bunun birlikte KOBİ'lerin işbirliklerini kuvvetlendirmeye çalışarak özellikle sanayi kuruluşları arası işbirliklerini pekiştirmek de amaçlanmaktadır. Ayrıca proje yönetiminde, görece daha deneyimli olan kuruluşların bu deneyimini KOBİ'lere aktarmalarının yolunu açmak ve projeleri hızlı sonuçlandırabilecek KOBİ'lere yönlendirmek amaçlanmıştır.

Proje önerilerinin Tedarikçi Kuruluşun yapacağı çalışmaları kapsamı gerekmektedir ve pazar araştırması ve ekonomik yapılabilirlik incelemesi son derece önem taşımaktadır. Tedarikçi Kuruluşun, Ar-Ge çalışmalarını yürüterek ürünü (veya süreci) geliştirmesi, Müşteri Kuruluşun projenin hedeflendiği şekilde yürütüldüğünü takip etmesi beklenmektedir.

4.5.2 Hedefler

Program kapsamında tüm sektörlerden ve tüm teknoloji alanlarından, ticarileşme potansiyeli yüksek olan Ar-Ge projeleri desteklenebilmektedir. Bununla birlikte müşteri gereksinimlerini karşılayan çözüm önerilerinin, KOBİ'ler tarafından Ar-Ge yolu ile ticarileşebilir çıktılara dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Proje çıktısının Müşteri Kuruluş ve/veya Tedarikçi Kuruluş tarafından ticarileştirileceği; Ar-Ge çalışmalarının Tedarikçi Kuruluş tarafından gerçekleştirildiği; Müşteri Kuruluşun, Tedarikçi Kuruluşun Ar-Ge maliyetlerine katkı sağladığı; hızla ürüne dönüşebilecek ve yüksek ticarileşme potansiyeline sahip Ar-Ge projelerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Bu destek programı ile ilgili “Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesi’ndeki” tanımlar ve kısaltmalar şu şekilde belirtilmiştir;

İşbirliği sözleşmesi: Müşteri ve Tedarikçi Kuruluş/Kuruluşlar arasında imzalanan, proje başvurusu ekinde TÜBİTAK’a sunulan; projenin tarifi, tarafların sorumlulukları, fikri hakların paylaşımı ve hukuki uyumsuzlukların çözümü gibi konularda, bu Uygulama Esasları ve bağlı mevzuatta düzenlenmeyen hususlara ilişkin hükümleri belirleyen sözleşmedir.

Müşteri Kuruluş: Ar-Ge’ye dayalı çözüme ihtiyacı olan, bu ihtiyacının karşılanması amacıyla Tedarikçi Kuruluşla işbirliği sözleşmesini imzalayan, sektörüne ve ölçeğine bakılmaksızın, Türkiye’de yerleşik sermaye şirketleridir.

Kabul edilen bütçe: Projede önerilen bütçenin değerlendirilmesi neticesinde destek kapsamına alınan toplam tutardır.

Kabul edilen harcama tutarı: Dönem raporunun değerlendirilmesi neticesinde kabul edilen harcama ve gider kalemlerine ilişkin toplam tutardır.

Proje süresi: Ürün/süreç geliştirme ve Ticarileşme aşamalarının toplam süresini ifade etmektedir. Tedarikçi Kuruluş; Müşteri Kuruluş ile işbirliği anlaşması yapan ve proje kapsamında Ar-Ge çalışmalarında yer alan Türkiye’de yerleşik KOBİ ölçeğinde sermaye şirketi ya da şirketleridir.

Ticarileşme aşaması: Proje sonuçlarının uygulamaya geçirilmesinin ve ticarileşme sürecinin takibi amacıyla kullanılan süredir.

Ticarileşme Planı: Ürün/süreç geliştirme aşamasının son döneminde sunulan ve proje çıktısının ticarileşmesi için yapılmış ve yapılacak çalışmalara dair açıklamaları ve planları içeren belgedir.

Ticarileşme aşaması izleyicisi: Projenin ticarileşme aşamasındaki gelişimini incelemek üzere, ihtiyaç duyulması halinde TÜBİTAK tarafından görevlendirilen uzman kişidir.

Ticarileşmeden sorumlu kuruluş: Proje ortaklarının başvuru aşamasında belirleyeceği ve projenin ticarileşme aşamasının ana sorumlusu olan kuruluştur.

4.5.2 Hedefler

Ekonomik Fizibilite Raporu: Proje önerisinin ekinde verilen ve proje çıktısının teknik fizibilitesini, pazar araştırmasını, katma değer, verimlilik ve rekabet gücü açısından beklenen etkisini, üretim, satış ve pazarlama stratejilerini, varsa ilave yatırım planını, yıllara göre satış hedeflerini ve karlılık projeksiyonu gibi bilgileri içeren dokümandır.

Ürün/süreç geliştirme aşaması: Tedarikçi Kuruluşun Ar-Ge çalışmaları yürüterek proje çıktısını geliştirdiği ve bu kapsamdaki giderlerinin desteklendiği süreyi ifade etmektedir.

4.5.3 Başvuru ve Değerlendirme Süreci

Başvuru

- Proje başvurusu yapılabilmesi için başvuru sahibinin, çağrı duyurusunda belirtilen süre içerisinde TÜBİTAK'a ön kayıt yapması ve TÜBİTAK'tan onay alması gerekir.
- Proje başvurusu, ilgili çağrı duyurusunda belirtilen süre içerisinde PRODİS uygulaması üzerinden ya da basılı evrak gönderimi şeklinde TÜBİTAK'a iletilir.
- Çağrı duyurularında belirtilen son tarihten sonra TÜBİTAK'a gönderilen proje başvuruları işleme alınmaz.
- Proje başvuru tarihi olarak, proje önerisinin kuruluş tarafından PRODİS uygulaması üzerinden TÜBİTAK'a gönderildiği tarih dikkate alınır.

Değerlendirme

- Projeler, Yenilik Destek Programı Uygulama Esasları Yönergesinin 5'inci Kısımının, 1'inci Bölümü (Hakem ile Değerlendirme ve Karar) çerçevesinde değerlendirilir.
- Hakem değerlendirmeleri yerine ziyaret olarak gerçekleştirilir.

4.5.4 Destek Kapsamı

Yenilik Destek Programı çağrılarında yapılan proje başvurularının değerlendirilmesi sonucu destek kararı verilmesi halinde projeler geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenir.

- Destek süresi, süre uzatımı ile beraber en fazla 60 ay olmak üzere çağrı duyurusunda belirtilir.
- Program kapsamında desteklenen projeler dönemsel desteklemeye esas harcama tutarına uygulanacak destek oranı ile desteklenir.
- Programda uygulanacak destek oranı üst sınırı büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ ölçeğindeki kuruluşlar için %75, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler ve vakıf üniversiteleri, eğitim ve araştırma hastanesi, kamu araştırma merkez ve enstitüleri için %100'dür.
- Proje bütçesi üst sınırı çağrı duyurusunda belirtilir.

5 KOSGEB Destekleri

İlgili Kurum	Destek Oranı	Program Adı	Uygulama Esasları	Yönetmelik	Mekanizma	Destek Üst Limiti
KOSGEB	%75	İleri Girişimci Destek Programı	Link	Link	Hibe (Geri Ödemesiz)	375.000₺
	%75	İŞGEM/TEKMER Programı	Link	Link	Hibe (Geri Ödemesiz)	3.800.000₺
	%60	İşletme Geliştirme Destek Programı	Link	Link	Hibe (Geri Ödemesiz)	725.000₺
	Nitelikli Personel Gider Destegi %100	Ar-Ge, Ür-Ge ve Inovasyon Destek Programı	Link	Link	Hibe	750.000₺
	Diğer Destekler %75				(Geri Ödemesiz + Geri Ödemeli)	(Proje teklif çağrılarında 6.000.000 TL'ye kadar destek)
	Nitelikli Personel Gider Destegi %100 Diğer Destekler %60	KOBİGEL - KOBİ Gelişim Destek Programı	Link	Link	Hibe (Geri Ödemesiz + Geri Ödemeli)	1.000.000₺
	Nitelikli Personel Gider Destegi %100 Diğer Destekler: %70 Geri Ödemesiz Hibe, %30 Geri Ödemeli Hibe	Yurt Dışı Pazar Destek Programı	Link	Link	Hibe (Geri Ödemesiz + Geri Ödemeli)	300.000₺
	Nitelikli Personel Gider Destegi %100 Diğer Destekler %60	KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı	Link	Link	Hibe (Geri Ödemesiz + Geri Ödemeli)	Düşük, orta-düşük teknoloji alanlarında toplam 1.000.000₺ Orta-yüksek, yüksek teknoloji alanlarında toplam 6.000.000₺

5 KOSGEB Destekleri

KOBİ Tanımı

KOBİ, 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosu 250 milyon lirayı aşmayan ve yönetmelikte mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimler olarak tanımlanmıştır.

KOSGEB Desteklerinden Faydalanabilen Sektörler

18 Eylül 2009 tarih ve 27353 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15431 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, KOSGEB’in geliştirilmesinden sorumlu olduğu sektörler belirlenmiştir. NACE REV 2 KODU listesinde yer alan sektörler KOSGEB desteklerinden faydalanabilmektedir.

KOSGEB Desteklerinden Faydalanabilmek İçin Gerekli Olan Şartlar

- KOBİ şartlarını sağlaması,
- KOSGEB veri tabanına kayıtlı olması,
- KOSGEB Beyannamesinin güncel olması,
- PTT UETS kaydı gerçekleştirilmesi,
- İşletme Geliştirme Destek Programı altında yer alan desteklerden faydalanabilmesi için “İşletme Geliştirme Destek Program” başvurusu yaparak 2 yıllık destek program süresinin başlatılmış olunması,

KOSGEB Başvuru Süreci

İşletmeler KOSGEB veri tabanı üzerinden yararlanmak istedikleri destek programına ilişkin işlemleri KOSGEB e-hizmetler alanından online olarak gerçekleştirebilmektedir.

KOSGEB Değerlendirme Süreci

KOSGEB Değerlendirme Süreci program özelinde değişiklik gösterebilmektedir. Ama genel olarak değerlendirme süreci aşağıdaki gibi gösterilebilir.

- KOSGEB Uzmanının destek başvurusunu incelemesi
- Gerekli durumlarda KOSGEB Uzmanı tarafından firmaya revizyon verilmesi
- Revizyonların destek başvurusu yapan firma tarafından tamamlanması
- Destek Başvurusunun Kurul Değerlendirmesine atanması
- Kurul Değerlendirmesi sonrasında firmaya puanların verilmesi
- Kabul eşik değeri ve bütçe eşik değerlerinin belirlenerek nihai kararların oluşturulması

5.1 İşletme Geliştirme Destekleri

5.1.1 Amaç

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının arttırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

- İşletmeler destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus - olmak üzere programdan tekrar yararlanabilir. (Bu süreçte daha önce yararlanılan destek kalemlerinden yararlanılamaz.)
- Destek programının süresi işletme için 2 yıldır.
- Destek programı kapsamındaki desteklere ilişkin mal/hizmet alımının işletme tarafından gerçekleştirilmesi sonrasında KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden gerekli evraklar ile ödeme talebinde bulunulacaktır.
- Ödeme talep edilebilmesi için, destek kapsamındaki giderlere ilişkin bedellerin işletme tarafından banka aracılığıyla ödenmesi ve vadeli işlemler dâhil olmak üzere ödemenin tamamlanmış olması gerekir.
- Destek oranı %60 olarak uygulanmaktadır.

5.1.2 Program Kapsamındaki Destekler

İşletme Geliştirme Destek Programı altında yer alan destekler destek üst limitleri ile birlikte aşağıda belirtilmiştir.

İşletme Geliştirme Destek Programı Destekleri	Destek Üst Limiti	Destek Oranı
Yurt İçi Fuar Desteği	50.000₺	%60
Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	30.000₺	
Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	50.000₺ 75.000₺	
Tasarım Desteği	50.000₺	
Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	50.000₺	
Belgelendirme Desteği	150.000₺	
Test ve Analiz Desteği	100.000₺	
Enerji Verimli Elektrik Motorları Değişimi Desteği	80.000₺	
Bağımsız Değerlendirme Desteği	20.000₺	
Model Fabrika Desteği	70.000₺	
Teknik Danışmanlık Desteği	40.000₺ 50.000₺	

- Yurt İçi Fuar Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin satışlarını artırmasını sağlamaktır. Fuar Organizatör Kuruluşundan temin edilen; boş alan (yer) kirası ile standart stant konstrüksiyonu ve dekorasyonu giderlerini kapsamaktadır. Program süresince en fazla 4 fuar için katılım desteği verilmektedir.

*KOSGEB kapsamına desteklenecek fuarlar için belirlenecek alan (m2) bilgisi www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanmakta ve fuar alanında yer olması durumunda işletmeler ödeme talebinde bulunabilmektedir.

5.1.2 Program Kapsamındaki Destekler

- **Yurt Dışı İş Gezisi Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin uluslararası işbirlikleri tesis etmelerini veya işbirliklerini artırmalarını sağlamaktır. KOSGEB Birimlerince düzenlenen «Yurt Dışı İş Gezisi Duyuları» kapsamında gerçekleştirilecek listede yer alan bir gezi olması gerekmektedir. Konaklama, ulaşım, tercüme, rehberlik, fuar giriş ücretleri ve toplantı-organizasyon giderleri karşılanmaktadır. Yurt dışı iş gezisine katılacak işletme temsilcilerinin işletme sahibi, ortağı veya çalışanı olması gerekir. Yurt dışı iş gezisinin düzenlenebilmesi için başvuru esnasında KOSGEB Veri Tabanına kayıtlı en az 10 işletmenin yer alması gerekmektedir.

KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında her yıl belirlenen finalistler, KOSGEB tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programından bir defaya mahsus olmak üzere üst limitler dikkate alınmaksızın %100 oranında desteklenir.

- **Nitelikli Eleman Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerde nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını sağlamaktır. Bu destek, işe giriş tarihi itibarıyla son 12 ay içinde istihdam edilmemiş, yükseköğretim kurumundan mezun ve işletmede tam zamanlı olarak çalışan eleman için verilir. Program süresince en fazla 4 nitelikli eleman için destek ödemesi yapılır.

İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, nitelikli elemanın işe giriş tarihinden önceki işletmenin son 2 aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 120 gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında veya teknopark sınırları içerisinde faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.

Aylık net asgari ücret tutarının 30 (otuz)'a bölünmesi ile elde edilen tutarın öğrenim durumu katsayısı ile çarpımı sonucunda günlük destek üst limiti belirlenir. Destek üst limitinin belirlenmesinde öğrenim durumu katsayısı uygulanır. Bu katsayılar;

- 2 yıllık meslek yüksekokulu ve ön lisans mezunları için 1,25
- Lisans mezunları için 1,5
- Yüksek lisans mezunları için 1,75
- Doktora mezunları için 2 olarak uygulanır.

*Nitelikli Eleman İstihdam Desteği kapsamında istihdam edilecek elemanın; yeni mezun, kadın, engelli, birinci derece şehit yakını veya gazi olması halinde destek oranına %20 (yirmi) ilave edilir.

- **Tasarım Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin ürün çeşitliliğini arttırmaktır. Ürün tasarımı hizmeti/Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu Derneği, Grafikerler Meslek Kuruluşu Derneği, Moda Tasarımcıları Derneği ve İç Mimarlar Odası üyeleri ile Üniversiteler, GETHAM ve 5746 kanununa göre tescillenmiş Tasarım Merkezlerinden hizmet alımlarına destek verilir. Her bir ürün tasarımı için destek üst limiti 2.000 TL'dir. Ürün tasarımının Patent Belgesi, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde destek üst limiti 10.000 TL'dir.

5.1.2 Program Kapsamındaki Destekler

- **Sinai Mülkiyet Hakları Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin sinai mülkiyet haklarını korunmasını sağlamaktır. Yurt içi Patent, Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi ve Entegre Devre Topografya Tescil Belgesi için yaptığı giderler ile patent ve marka vekili giderlerine destek verilir. Yurtdışı Patent, Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi, Entegre Devre Topografya Tescil Belgesi ve Yurtdışı Marka Tescil Belgesi almak için TÜRKPATENT muadili yurtdışı kurum/kuruluşlara yaptığı ödemelere destek verilir.

TÜRKPATENT'ten alınacak her bir belge için üst limit 5.000 TL, TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 TL'dir.

Destekten yararlanmak isteyen işletmenin TÜRKPATENT ve/veya muadili yurtdışı kurum/kuruluşlara destek programı süresi içerisinde başvuru yapmış olması gerekir. Program kapsamında sağlanacak desteğin oranı %60'dır. Ancak TÜRKPATENT'ten alınacak belgeler, destek üst limitleri dahilinde %80 oranında desteklenir. Ancak, desteğe konu patent vekili ve marka vekili giderlerine destek oranı %60 (altmış) olarak uygulanır.

- **Belgelendirme Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin ürün, hizmet ve süreçlerini standardize etmelerini sağlamaktır.

TSE, TÜRKAK ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri, HAK ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alınacak belgelere ve TÜRKAK tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği konusundaki belgelere (İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS, TS ISO 18001, TS ISO 45001:2018 vb.) ilişkin giderlerine destek verilir.

*TSE'den alınacak hizmetler destek üst limitleri dahilinde %80 oranında desteklenir.

- **Test ve Analiz Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin ürün kalitesini artırmasını sağlamaktır. İşletmelerin, kamu kuruluşları ve üniversite laboratuvarlarından alacakları ürün, malzeme, parça, numunelere ilişkin test, analiz, kontrol-muayene ile yurt içi ve yurt dışı laboratuvarlarda akredite olunan test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmet giderlerine destek verilir.
- *TSE'den alınacak hizmetler destek üst limitleri dahilinde %80 oranında desteklenir.
- **Enerji Verimli Elektrik Motorları Değişimi Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin enerji verimli elektrik motorları kullanımını sağlamaktır. İşletmelerin bu destekten yararlanabilmesi için TEVMOT projesi kapsamında pilot olarak seçilen Kocaeli Gebze OSB, Antalya OSB, Uşak OSB, Bursa OSB, İzmir Kemalpaşa OSB, Ankara Sanayi Odası 1. OSB ve Adana Hacı Sabancı OSB'de faaliyet gösteren işletmeler arasında yer alması gerekmektedir.

*Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, belirlenen destek oranlarına % 15 (onbeş) ilave edilir.

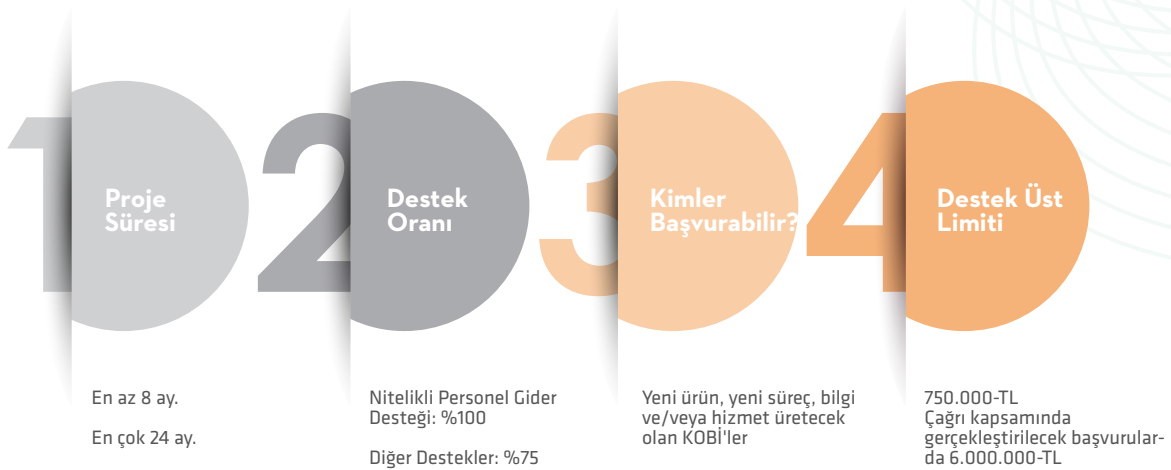
5.1.2 Program Kapsamındaki Destekler

- **Bağımsız Değerlendirme Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin, öncelikli ürün listesinde yer alan ürünleri üretmelerine katkı sağlamaktır. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Uygulama Esasları Tebliği'nin çağrı planlarında belirtilen öncelikli ürün listesinde yer alan ürünleri üretmesine yönelik Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yaptıkları proje başvurularına ilişkin bağımsız değerlendirme raporu giderlerine destek verilir.

Model Fabrika Desteği: Destek programındaki amaç işletmelerin yetkinlik kazanımlarını kalıcı hale getirmeye katkı sağlamaktır. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin model fabrikalardan alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.

- **Teknik Danışmanlık Desteği:** Destek programındaki amaç işletmelerin finansman, uluslararasılaşma, teknoloji/yenilik/dijitalleşme ve büyüme alanlarındaki beceri ve kabiliyetlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktır. İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, danışmanlık hizmeti başlangıç tarihinden önceki son aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 300 gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz. Destek kapsamında sadece danışmanlık hizmet giderine destek verilir. İaşe, ulaşım, konaklama vb. giderler desteklenmez. Her bir danışmanlık paketi kapsamında alınacak danışmanlık hizmeti için desteğin günlük üst limiti 900 TL'dir.

5.2 Ar-Ge, Ür-Ge İnovasyon Destek Programı

5.2.1 Amaç

Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı'nın amacı,

- a) Araştırma-geliştirme (Ar-Ge) ve inovasyon projeleri aracılığıyla bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve buluşlara sahip küçük ve orta büyüklükte işletmeler (KOBİ) ile girişimcilerin; yeni bir ürün, yeni bir süreç ve/veya yeni bir hizmet üretmelerinin veya iyileştirmelerinin,
- b) Ürün geliştirme (Ür-Ge) faaliyetleri ile değişen pazar taleplerine ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamaları amacıyla, KOBİ'ler tarafından orijinal, iyileştirilmiş veya değiştirilmiş yeni ürünlerin üretilmesinin sağlanmasıdır.

5.2.2 Programdan Yararlanma Koşulları

- Ar-Ge ve İnovasyon Destek Programından araştırma- geliştirme ve inovasyon konularında projesi olan İşletmeler/girişimciler yararlanabilir. Başvuru sahiplerinin; yeni bir ürün/süreç/ hizmet üretilmesi, mevcut bir ürün/süreç/hizmet geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi vb. konulardaki ar-ge ve inovasyon niteliği taşıyan projelerine destek sağlanır.
- İşletmenin; Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması ve KBS'de kayıtlı ve aktif durumda olması gerekir.
- KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.

Ür-Ge projesi kapsamında başvurusunu gerçekleştirecek olan firmaların aşağıdaki şartları sağlamaları gerekmektedir. Proje kapsamında orijinal, iyileştirilmiş veya değiştirilmiş yeni ürünün;

- a) KOSGEB ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar veya uluslararası fonlar tarafından desteklenen Ar-Ge veya yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan veya
- b) Patent belgesi ile koruma altına alınan veya
- c) Doktora çalışması neticesinde ortaya çıkan veya
- ç) Teknolojik Ürün (TÜR) Deneyim belgesi alınan veya
- d) Yurt içi Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde (TGB) yer alan işletmelerin, bölgede sonuçlandırdıkları ar-ge ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan veya
- e) Kamu/üniversite araştırma enstitülerinde/merkezlerinde ar-ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan veya
- f) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunu kapsamında destek ve teşviklerden yararlanan Ar-Ge Merkezlerinde ar-ge faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan veya
- g) Orta-yüksek veya yüksek teknoloji alanlarında yer alan veya
- ğ) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan ve son mali yıl verilerine göre ithalat tutarı ihracat tutarından fazla olan ürünler için başvuru yapılması esastır.

5.2.3 Program Kapsamındaki Destekler

Ar-Ge, Ür-Ge Ve İnovasyon Destek Programı kapsamında desteklenen gider kalemleri ve destek üst limitleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Ar-Ge, Ür-Ge ve İnovasyon Destek Programı		Destek Üst Limiti (₺)	Destek Oranı
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği		150.000₺	%75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)		300.000₺	%75*
Nitelikli Personel Giderleri Desteği		200.000₺	%100
Sınai Mülkiyet Hakları Giderleri Desteği		100.000₺	%75
Test, Analiz ve Belgelendirme Giderleri Desteği		100.000₺	%75
Diğer Giderler Desteği (Toplam Üst Limit 50.000 TL)	Proje Danışmanlık Desteği	20.000₺	%75
	Eğitim Desteği	20.000₺	
	Proje Tanıtım Desteği	10.000₺	
	Yurtiçi ve Yurtdışı Kongre/Konferans Fuar Ziyareti/Teknolojik İşbirliği	20.000₺	
	İşletme Kuruluş Giderleri Desteği	5.000₺ (gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan) 10.000₺ (sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan)	Destek Oranı Uygulanmaz

5.3 KOBİGEL-KOBİ Gelişim Destek Programı

KOBİGEL destek programı çağrı bazlı açılmakta olup, proje çağrısına uygun olan işletmeler çağrı başvurusu son tarihine kadar başvurularını gerçekleştirebilmektedirler.

5.3.1 Amaç

Programın amacı, ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri doğrultusunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ekonomideki paylarının ve etkinliklerinin artırılması ve KOBİ'lerin rekabet güçlerinin ve sağladıkları katma değerın yükseltilmesi, amacıyla hazırlayacakları projelerin desteklenmesidir.

5.3.2 Programdan Yararlanma Koşulları

KOSGEB veri tabanına kayıtlı olmak gerekmektedir. Programa her zaman başvuru yapılamamakta olup çağrı dönemlerinde, uygun çağrılar olması durumunda ilgili küçük ve orta ölçekli işletmeler tarafından başvurulabilmektedir.

Proje süresi en az 8, en fazla 36 ay olabilir. 1.000.000 TL'ye kadar proje bütçesi oluşturulabilmekle birlikte; Geri Ödemesiz Destek - En fazla 300.000 TL, Geri Ödemeli Destek - En fazla 700.000 TL olarak sağlanmaktadır.

* %60; Desteğin %70'i geri ödemeli, %30'u geri ödemesiz destek olarak ödenir.

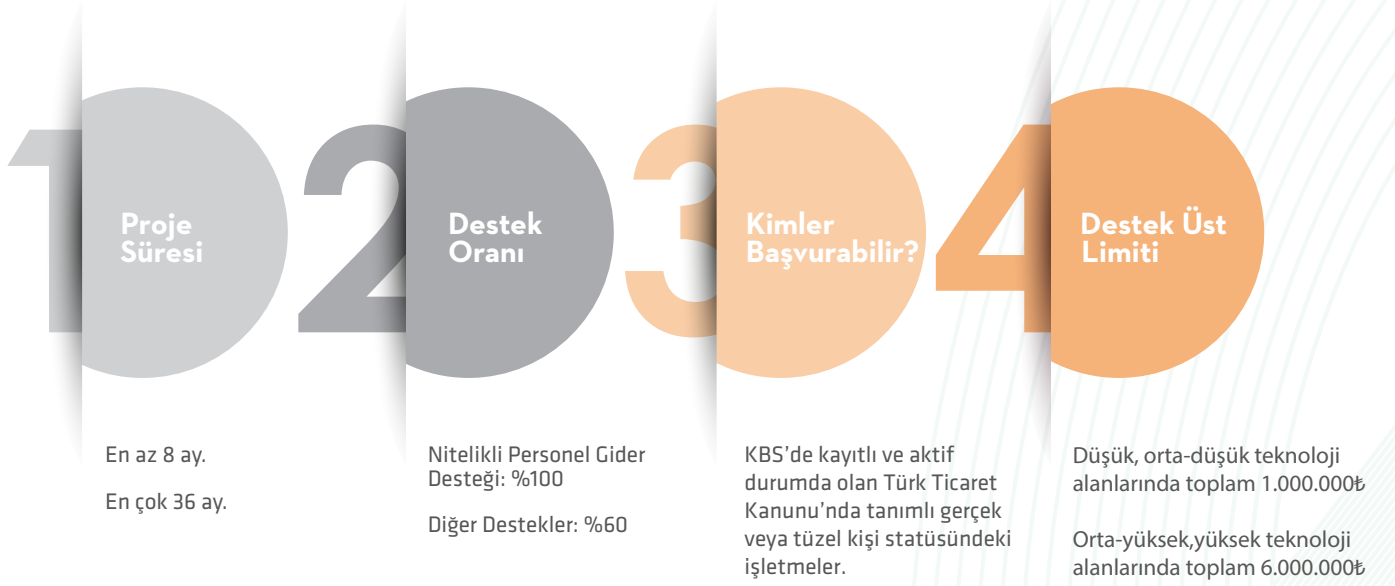
** Personel desteği oranı, belirli limitler dahilinde geri ödemesiz %100'dür.

5.3.3 Program Kapsamındaki Destekler

Program kapsamında desteklenecek proje giderleri Proje Teklif Çağrısında belirlenir ve belirlenen esaslar dahilinde desteklenecek proje giderlerine Kurul karar verir. Ancak; gayrimenkul alım, bina inşaat, tefrişat, taşıt aracı alım ve kiralama, proje ile ilişkilendirilmemiş personel giderleri ve diğer maliyetler ile vergi, stopaj, resim ve harçlar, sosyal güvenlik primleri desteklenmez.

Proje kapsamında desteklenmesi uygun görülen gider grupları toplamı ile destek türleri, Proje Teklif Çağrısında belirlenen üst limit, oran ve varsa gider kısıtlarını geçmeyecek şekilde Kurul tarafından belirlenir.

5.4 KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı

5.4.1 Amaç

- a) Ar-Ge/yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ürünlerin üretimini ve ticarileştirilmesini,
- b) Orta - yüksek ve yüksek teknoloji alanında yer alan ve cari işlemler hesabına katkı sağlayacak ürünlerin yerli sanayi tarafından üretimini ve ticarileştirilmesini sağlamak amacıyla işletmelerce gerçekleştirilecek yatırımları desteklemektir.

5.4.2 Programdan Yararlanma Koşulları

Bu destek programına KBS'de kayıtlı ve aktif durumda olan, Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsündeki işletmeler yatırım projelerini sunarak başvurabilir.

- Ar-Ge/yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ürünler için yatırım projesi başvuruları için;

En çok 5 yıl önce düzenlenmiş olmak üzere Ar-Ge projesini tamamlandığını gösterir aşağıdaki belgelerden herhangi birine sahip olan

- KOSGEB ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar veya uluslararası fonlar tarafından desteklenen ar-ge ve yenilik projelerinin başarıyla tamamlandığını gösteren belgesi olan veya
  - Patent belgesi olan veya
  - Doktora tezi konusu olan veya
  - Teknolojik Ürün (TÜR) Deneyim belgesi olan veya
  - Yurtiçi Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde tamamlanmış Ar-Ge faaliyeti sonucu ortaya çıktığı belgelenen veya
  - Kamu Ar-Ge Merkezleri Enstitülerinde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sonucu ortaya çıktığı belgelenen veya
  - 5746 sayılı kanun kapsamında kurulan Ar-Ge Merkezlerinde yürütülen Ar-Ge faaliyeti sonucu ortaya çıktığı belgelenen ve prototip çalışmasını tamamlamış ürün sahibi işletmeler veya her türlü kullanım hakkını süresiz olarak sözleşme ile hak sahibinden noter onaylı sözleşme ile devralmış işletmeler başvuru yapabilir.
- Cari işlemler hesabına katkı sağlayacak ürünlere ait yatırım projesi başvuruları için; Üretilen ürünün cari işlemler hesabına katkı sağlaması ve orta yüksek ve yüksek teknoloji alanında yer alması çerçevesinde belirlenen "Cari İşlemler Hesabına Katkı Sağlayacak Ürün Listesi"nde yer alan ürünler için başvuru yapılması esastır.

5.4.3 Program Kapsamındaki Destekler

DESTEK KALEMLERİ

- a) Makine-teçhizat desteği
- b) Üretim hattı tasarım giderleri desteği
- c) Yazılım giderleri desteği
- ç) Personel gideri desteği
- d) Eğitim ve danışmanlık desteği
- e) Tanıtım ve pazarlama giderleri desteği

5.4.3 Program Kapsamındaki Destekler

Destek Özellikleri;

Destek Türü:

Hibe (Geri Ödemesiz + Geri Ödemeli)

Destek Miktarı:

1. Düşük, orta-düşük teknoloji alanlarında toplam 1.000.000₺
2. Orta-yüksek, yüksek teknoloji alanlarında toplam 6.000.000₺

Destek Oranı:

1. Personel gideri desteği %100,
2. Diğer destekler %60 (%30 geri ödemesiz + %70 geri ödemeli)

Erken Ödeme Oranı: %25'dir ve erken ödeme talep edebilmek için talep edilecek tutarın %20 daha fazlası oranında banka teminat mektubunun KOSGEB'e sunulması gerekir.

5.5 Yurtdışı Pazar Destek Programı

5.5.1 Amaç

Programında amacı; KOBİ'lerin yurt dışı pazarlara açılabilme beceri ve kabiliyetlerini geliştirmek, KOBİ'lerin yurt dışı pazar paylarını arttırmak, KOBİ'leri, uluslararası rekabetin aktörleri haline getirmek, ihracata başlayan KOBİ sayısını arttırmak ve E-ticarete başlayan KOBİ sayısını arttırmaktır.

5.5.2 Programdan Yararlanma Koşulları

- İşletmeler bu destekten sadece 1 kez yararlanabilir.
- Programdan yararlanmak isteyen işletmelerin, başvuru tarihi itibarıyla son onaylı mali yılda bilanço esasına göre defter tutmuş olması gerekir.
- İşletmenin başvuru tarihi itibarı ile Yurt İçi Marka Tescil Belgesi'ne sahip olması gerekir.
- İşletmenin proje bütçesi, son onaylı mali yıl net satış hasılatını aşmaması gerekir.
- İşletmenin son onaylı mali yılda ihracat yapmış olması gerekir. (Ancak imalat sektöründe veya Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda yer alan sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerde bu şart aranmaz.)
- Proje başvurusu en az 2 farklı gider grubundan oluşmalıdır.

5.5.3 Program Kapsamındaki Destekler

Gider Grubu	Gider Türü	Destek Üst Limiti
Personel Giderleri	Personel Giderleri	90.000₺
Teçhizat-Donanım Giderleri	Donanım Giderleri	50.000₺
Yazılım	Yazılım Giderleri	50.000₺
Hizmet Alımı	Tanıtım Giderleri	80.000₺
Hizmet Alımı	Yurt Dışı Fuar ve Seyahat Giderleri	150.000₺
Hizmet Alımı	Test / Analiz ve Belgelendirme Giderleri	100.000₺
Hizmet Alımı	Diğer Hizmet Alım Giderleri	100.000₺

6 Ticaret Bakanlığı Hizmet İhracatı Destekleri

Ticaret Bakanlığı destekleri ile ilgili detay bilgiler aşağıdaki gibidir:

İlgili Kurum	Program Adı	Destek Üst Limiti	Uygulama Esasları	Yönetmelik	Mekanizma	Destek Oranı
Ticaret Bakanlığı	Belgelendirme Desteği	50.000 \$/Belge	Link	Link	Hibe	%50
	Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama (BO ve MU) Geliştirilmesi Projesi Desteği	25.000 \$/Personel İstihdam *2 50.000 \$/Lisans	Link	Link	Hibe	%50
	Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	400.000 \$/Yıl	Link	Link	Hibe	%60
	Yurt Dışı Marka Tescil Desteği	50.000 \$/Yıl	Link	Link	Hibe	%50
	Yurt Dışı Fuar Katılım Desteği	15.000 \$/Fuar (Etkinlik)	Link	Link	Hibe	%50
	Yurt Dışı Birim Desteği	120.000 \$/Yıllık (Birim Başına)	Link	Link	Hibe	%60
	Yurt Dışı Rapor ve Şirket Alımı Danışmanlık Desteği	200.000 \$/Yıllık	Link	Link	Hibe	%60
	Danışmanlık Desteği	200.000 \$/Yıllık	Link	Link	Hibe	%50
	Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama (BO ve MU) Pazara Girişin Desteklenmesi	200.000 \$/BO-MU	Link	Link	Hibe	%50
	Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama (BO ve MU) Uygulama Komisyon Desteği	100.000 \$/BO-MU	Link	Link	Hibe	%50

6.1 Amaç

Hizmet ihracatının sürdürülebilir artışın sağlanmasına yönelik tedbirleri alma görevini yürütmekte olan Ticaret Bakanlığı, Hizmet Sektörü için verdiği destekler ile ilgili nihai amacı firmaların uluslararası alanda;

- Rekabet gücünün geliştirilmesi,
- Hizmet gelirlerinin artırılması,
- Dış pazarlara açılması ve markalaşmalarına destek olmaktır.

6.2 Başvuru Süreci

Bilişim sektöründe yer alan Türkiye’de yerleşik şirket ve kuruluşların (Yazılım ve/veya bilişim hizmetleri alanında faaliyet gösteren şirketi temsil etmektedir.) gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin ilgili desteklere başvuru yapabilirler. Şirket büyüklüğü kapsamında Ticaret Bakanlığının bir ayrımı bulunmamaktadır. Girişim, KOBİ, BOBİ tüm firmalar başvuru yapabilmektedir.

Başvuru için ön koşul ihracat yapmak ya da yapma niyeti olması ve ihracat potansiyelini artırmaktır.

Ticaret Bakanlığı Hizmet Sektörü desteklerine başvuru için “Hizmet İhracatçıları Birliği ”ne (HİB) üye olunması gerekmektedir.

Ticaret Bakanlığı ilgili destekler için hazırlanan başvuru belgelerini şirket keş adresi üzerinden, şirket yetkilisi e-imzası ile imzalanmış şekilde kabul etmektedir.

Hizmet sektörü destekleri önümüzdeki zaman diliminde “Destek Yönetim Sistemi” kısaca “DYS” olarak adlandırılan portal aracılığıyla başvuruları almaya başlayacaktır.

İlgili destek kalemlerinden herhangi biri kapsamında yapılacak faaliyetlerin gerçekleştirilmesi adına bir süre kısıtlaması bulunmamaktadır. Destek unsurlarına ilişkin faaliyet bazlı başvuruların yapılması için; belirtilen süreler içerisinde (Ödemenin gerçekleştirilmesinden en geç 12 ay içinde) destek başvurusunun yapılması gerekmektedir. Ön Onaylı destekler için ise ön onay sonrası ödemenin gerçekleştirilmesi şartı ile yine en geç 12 ay içinde destek başvurusunun yapılması gerekmektedir.

Destek başvuruları kapsamında yapılan incelemeler neticesinde tespit edilen bilgi ve ya belgelerin söz konusu eksikliğin tebliğinden itibaren en geç 3 ay içerisinde incelemeci kuruluşa ibraz edilmelidir. İlgili sürelerin hesaplanmasında evrak kayıt giriş tarihleri esas alınmaktadır. Destek ödemelerine konu edilen belgelerin eksiksiz bir şekilde muhafaza yükümlülüğü ve denetime karşı sorumluluğu, destek başvurusu tarihi itibarıyla 10 yıldır.

6.3 Destek Başlıkları

Ticaret Bakanlığı Hizmet Sektöründe faaliyet gösteren Bilişim Firmaları için; biri proje bazlı ve dokuz tanesi de faaliyet bazlı olmak üzere toplamda 10 adet destek başlığı sunmaktadır. Bunlar;

Mobil Uygulama ve Bilgisayar Oyunlarının Geliştirilmesi Projesi

Belgelendirme Desteği

Yurtdışı Rapor ve Şirket Alımı Danışmanlık Desteği

Yurtdışı Birim Desteği

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği

Yurtdışı Marka Tescili

Pazara Girişin Desteklenmesi

Komisyon Giderlerinin Desteklenmesi

Danışmanlık Desteği

Yurtdışı Fuar - Bireysel/Milli

6.1 Mobil Uygulama ve Bilgisayar Oyunlarının Geliştirilmesi Projesi

Uluslararası tüketiciye yönelik olarak yabancı dilde hazırlanacak olan mobil uygulama/bilgisayar oyunu için satın alınan ya da kiralanın yazılım lisans giderleri ile ilk defa istihdam edilecek personelin aylık brüt ücretlerine yönelik giderlerin desteklenmektedir. İlgili destek bir "Ön Onay" başvurusu içermektedir. Bakanlığa yapılacak ön onay başvurusu ile geliştirilecek mobil uygulama/bilgisayar oyunu için çalışacak personel yetkinliği ve kullanılacak yazılım lisansları arasındaki uyum değerlendirilir. Bakanlıkça düzenlenen onay yazısı sonrasında istihdam edilecek personel iş başı yaptırılmalı ve satın alınan/kiralanın lisans faturası kesilerek ödeme gerçekleştirilmelidir. Proje en fazla 1 yıl süre ile desteklenmektedir.

Destek Kalemleri;

- Personel İstihdamı Desteği; Mobil uygulama/bilgisayar oyunu geliştirilmesi süreçlerinde çalıştırılmak üzere istihdam edilecek en fazla 2 adet personelin aylık brüt ücretleri % 50 oranında kişi başı en fazla 25.000 \$ toplamda 50.000 \$ olmak şartıyla desteklenmektedir.
- Lisans Desteği; Mobil uygulama/bilgisayar oyunu geliştirilmesi süreçlerinde ihtiyaç duyulan ve satın alınan ya da kiralanın yazılım lisanslarına ilişkin giderler % 50 oranında en fazla 50.000 \$ olmak şartıyla desteklenmektedir.

6.2 Belgelendirme Desteği

Bakanlığın duyurduğu listede yer alan veya ön tanı merkezi ya da ofis açılışına ve/veya işletilmesine yönelik olarak temin edilmesi gereken belge, test ve rapor giderleri %50 oranında belge başına en fazla 50.000 \$ toplamda ise 250.000 \$ olmak kaydıyla desteklenmektedir.

6.3 Yurtdışı Rapor ve Şirket Alımı Danışmanlık Desteği

Yurt dışına yönelik pazar araştırması, sektör, ülke, uluslararası mevzuat, veri madenciliği/veri izleme/değerlendirme faaliyetleri, yabancı şirket veya marka odaklı raporlar (mali ve hukuki raporlar dahil) ile yabancı şirket alımlarına yönelik danışmanlık hizmetlerine (mali ve hukuki danışmanlık dahil) ilişkin giderler %60 oranında yıllık en fazla 200.000 \$ desteklenmektedir. İlgili destek bir “Ön Onay” başvurusu içermektedir. Bakanlığa yapılacak ön onay başvuru ile danışmanlık hizmeti verilecek firma yetkinlik anlamında değerlendirilir. Alınacak danışmanlık hizmeti kapsamında faturalandırma ve ödeme; bakanlıkça düzenlenecek onay yazısı sonrasında gerçekleşmelidir.

6.4 Yurtdışı Birim Desteği

Yurt dışında açılan birimlerin brüt kira (vergi/resim/harç dahil) ve komisyon harcamaları %60 oranında yıllık en fazla birim başına 120.000 \$ desteklenmektedir. Aynı anda en fazla 1 ülke için ilgili destekten yararlanılabilmektedir.

6.5 Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği

Yurt dışına yönelik olarak gerçekleştirilen Bakanlığın duyurduğu listede yer alan reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ilişkin giderler %60 oranında yıllık en fazla 400.000 \$ desteklenmektedir.

6.6 Yurtdışı Marka Tescili

Yurt içi marka tescil belgesine sahip oldukları markalarının yurt dışında tescili ve korunmasına ilişkin giderleri %50 oranında yıllık en fazla 50.000 \$ desteklenmektedir.

6.7 Pazara Girişim Desteklenmesi

Bilgisayar oyunları veya mobil uygulamaların yurt dışına pazarlanmasına yönelik olarak gerçekleştirilen yerelleştirme (lokalizasyon), DVD hazırlama, çoğaltma, barındırma (hosting) giderleri ile görsel, yazılı, işitsel medya, internet reklamları ile internet sitesi hazırlanmasına ilişkin pazara giriş giderleri %50 oranında oyun-uygulama başına 200.000 \$ desteklenmektedir.

6.8 Komisyon Giderlerinin Desteklenmesi

Mobil uygulamalar veya bilgisayar oyunlarının yurt dışı satışına yönelik olarak oluşan ve uygulama/oyun platformlarınca tahsil edilen komisyon bedelleri %50 oranında oyun-uygulama başına 100.000 \$ desteklenmektedir.

6.9 Danışmanlık Desteği

Uluslararası pazarlarda rekabet avantajını artırmak üzere pazarlama stratejisi, yurtdışı pazar yapısı ve pazara giriş konularında alınacak danışmanlık hizmetlerine yönelik giderleri %50 oranında yıllık en fazla 200.000 \$ desteklenmektedir. İlgili destek bir “Ön Onay” başvurusu içermektedir. Bakanlığa yapılacak ön onay başvuru ile danışmanlık hizmeti verilecek firma yetkinlik anlamında değerlendirilir. Alınacak danışmanlık hizmeti kapsamında faturalandırma ve ödeme; bakanlıkça düzenlenecek onay yazısı sonrasında gerçekleştirilmelidir.

6.10 Yurtdışı Fuar-Bireysel/Milli Katılımlı

Bireyselde; Desteklenen Bireysel Organizasyonlar Listesi ve Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuarlar Listesi Millide Milli Katılım Organizasyonları Listesi'nde yer alan etkinliklere katılımlarına yönelik katılım giderleri (stant) ile en fazla 2 iki temsilcisinin ekonomi sınıfı gidiş-dönüş ulaşım masrafları %50 oranında etkinlik başına 15.000 \$ olmak kaydıyla desteklenmektedir.

6.4 Destek Ödemeleri

Ödemenin gerçekleştirilmesi için söz konusu faaliyetlerin tamamlanması gerekmektedir. Faaliyet sonrası HİB'e yapılacak ödeme talebi başvurusu değerlendirilerek sonuç tamamlanacaktır.

7 Uluslararası Ar-Ge Fon Programları

İlgili Kurum	Program Adı	Destek Üst Limiti	Uygulama Esasları	Başvuru	Mekanizma	Destek Oranı
Avrupa Komisyonu (European Commission - EC)	HORIZON EUROPE Programme	Çağrı bazında proje bütçesi değiştiği gibi, firmanın projede üstlendiği role göre de bütçesi değişiklik göstermektedir.	Link & Work Programmes & Strategic Plan	Funding & Tenders Portal	Hibe	%100 (RIA tipi çağrılarda tüm kuruluşlar için), 70% (IA tipi çağrılarda kar amacı güden kuruluşlar için)
EUREKA & TÜBİTAK	CELTIC-NEXT, EURIPIDES, EUROGIA2020, ITEA 3, PENTA, SMART, Xecs	Üst sınır bulunmamaktadır.	TÜBİTAK Ulusal Koordinasyon Ofisi & EUREKA	Uluslararası Başvuru & 1509 Programı	Hibe	KOBİ'ler için %75, Büyük ölçekli kuruluşlar için %60
ERA-NET & TÜBİTAK	FLAG-ERA & M-ERA-NET & Smart Energy Systems	Çağrıya göre değişiklik göstermektedir.	TÜBİTAK ARDEB 1071 Programı	1071 Programı	Hibe	Yükseköğretim kurumları, eğitim ve araştırma hastaneleri ve kamu kurum ve kuruluşları için %100, KOBİ'ler için %75, Büyük ölçekli kuruluşlar için %60
EUREKA EUROSTARS & TÜBİTAK	EUREKA EUROSTARS	Eurostars-3 Programı Ulusal Çağrısı'na başvuru yapacak projeler için proje bütçesi çağrı bütçesini (2.500.000 Euro) geçemez. Sermaye şirketi dışındaki kurumların bütçesi toplam proje bütçesinin en fazla %50'si kadar olabilir.	TÜBİTAK Ulusal Koordinasyon Ofisi & EUROSTARS	Uluslararası Başvuru & 1709 Programı	Hibe	Yükseköğretim kurumları, eğitim ve araştırma hastaneleri ve kamu kurum ve kuruluşları için %100, KOBİ'ler için %75, Büyük ölçekli kuruluşlar için %60

Fon kaynağının belirli bir havuzda toplandığı ve doğrudan hibe olarak verilen projeler.

Ulusal kaynaklar üzerinden bütçe aktarımı sağlanan uluslararası projeler.

Horizon Europe (Ulusal koordinasyon: TÜBİTAK) EIC Accelerator Pilot.

EUREKA (ITEA, Celtic, Euripides, Penta, Euroglia gibi tematik küme programları) ve EUROSTARS projeleri TEYDEB - 1509 ve TEYDEB - 1709 Programları ile desteklenmektedir.

COSME Programı (Ulusal koordinasyon: KOSGEB)

Horizon Europe kapsamında ECSEL, ERA-Net projeleri (ARDEB - 1071 Programı) desteklenmektedir.

7.1 HORIZON EUROPE Programı

Horizon Europe, 2021-2027 için 95,5 milyar Euro bütçeli AB araştırma ve inovasyon çerçeve programıdır.

Programın kapsamlı hedefleri:

- AB'nin bilimsel ve teknolojik temellerini güçlendirmek;
- Avrupa'nın yenilik kapasitesini, rekabet gücünü ve istihdamını artırmak;
- Vatandaşların önceliklerini yerine getirmek ve sosyo-ekonomik modeli ve değerleri sürdürmektir.

Program özellikle Avrupa Yeşil Mutabakatı, dijital ve sürdürülebilirliğe geçiş ve pandemi dönemi krizin çözülmesi konularına odaklanmaktadır. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği, yaygınlaştırma ve açık bilim faaliyetlerini ön plana getirmek vurgulanmaktadır. Küresel değişiklikler & Avrupa sanayi rekabet gücünün artırılması başlığı altında tematik kümeler tasarlanmıştır ve çağrılar bu kümeler altında yayınlanmaktadır:

7.1 HORIZON EUROPE Programı

KÜME 1: SAĞLIK

Destinasyonlar:

- Sağlığın Korunması
- Sağlıklı Çalışma ve Yaşam Ortamları
- Hastalıklarla Mücadele
- Yenilikçi, Sürdürülebilir Sağlık Sistemleri
- Sağlık için Dijital Çözüm ve Teknolojiler
- Yenilikçi Sağlık Endüstrisi

KÜME 2: KÜLTÜR, YARATICI VE KAPSAYICI TOPLUM

Destinasyonlar:

- Demokrasi ve Yönetişim Üzerine Yenilikçi Araştırmalar
- Avrupa Kültürel Mirası ve Kültürel ve Yaratıcı Endüstriler Üzerine Yenilikçi Araştırma
- Sosyal ve Ekonomik Dönüşümler Üzerine Yenilikçi Araştırma

KÜME 3: TOPLUM İÇİN SİVİL GÜVENLİK

Destinasyonlar:

- Terörizm ve Organize Suçlar ile Mücadele
- Sınır Güvenliği
- Kritik Altyapıların Korunması
- Dijital/Siber Güvenlik
- Krizler ve Doğal Afetler ile Mücadele
- Güvenlik Sağlayıcılar (son kullanıcı) Arasında İşbirliği

7.1 HORIZON EUROPE Programı

KÜME 4: DİJİTAL, ENDÜSTRİ, UZAY

Destinasyonlar:

- İklim Nötr, Döngüsel ve Dijital Üretim
- Dayanıklı Endüstri için Kilit Stratejik Değer Zincirlerinde Artan Özerklik
- Dünya Lideri Veri ve Bilgi İşlem Teknolojileri
- Rekabet ve Yeşil Mutabakata Uygunluk için Dijital ve Gelişmekte Olan Teknolojiler
- Küresel Uzay Tabanlı Altyapıların, Hizmetlerin, Uygulamaların ve Verilerin Geliştirilmesinde & Konuşlandırılmasında & Kullanılmasında Açık Stratejik Özerklik
- Dijital ve Endüstriyel Teknolojilerin İnsan Merkezli ve Etik Gelişimi

KÜME 5: İKLİM, ENERJİ, MOBİLİTE

Destinasyonlar:

- İklim Bilimi ve İklim Nötrlüğe Geçiş
- İklim Geçişine Yönelik Sektörler Arası Çözümler
- Sürdürülebilir, Güvenli ve Rekabetçi Enerji Arzı
- Verimli, Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Enerji Kullanımı
- Ulaşım Modlarında Temiz ve Rekabetçi Çözümler
- Emniyetli, Dirençli, Akıllı ve Entegre Ulaşım Sistemleri

KÜME 6: GIDA, BİYOEKONOMİ, DOĞAL KAYNAKLAR, TARIM ve ÇEVRE

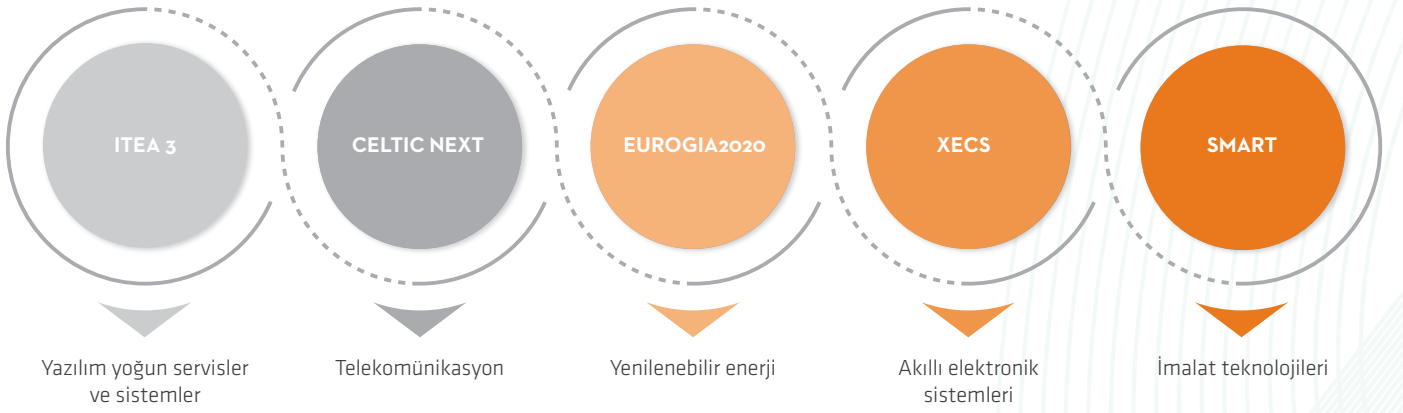
Destinasyonlar:

- Biyoçeşitlilik ve Ekosistem Servisleri
- Birincil Üretimden Tüketime Kadar Adil, Sağlıklı ve Çevre Dostu Gıda Sistemleri
- Döngüsel Ekonomi ve Biyoekonomi Sektörleri
- Temiz Çevre ve Sıfır Emisyon
- İklim Aksiyonu için Kara, Okyanus ve Su Çalışmaları
- Dirençli, Kapsayıcı, Sağlıklı ve Yeşil Kırsal, Kıyısız ve Kentsel Topluluklar
- Yeşil Mutabakat Yararına İnovatif Yönetim, Çevresel Gözlemler ve Dijital Çözümler

Açık ve açılacak gelecek çağrılarını incelemek için bu [linkten](#) ilgili kelimeler, alanlar vb. arama yapmak mümkündür.

7.2 EUREKA Programı

Eureka programı pazar odaklı, kısa sürede ticarileşebilecek ürün ve süreçlerin geliştirilmesine yönelik projelerin desteklendiği uluslararası Ar-Ge destek programıdır. Esnektir ve yeni kurulan şirketlere, KOBİ'lere, büyük şirketlere, araştırma kuruluşlarına ve üniversitelere açıktır. Projeler ulusal kaynaklarla desteklenmektedir ve uluslararası iş birlikleri oluşturulmasını gerektirir.

1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı:

Proje Bütçesi: Üst sınırı bulunmamaktadır.

Proje Destek Süresi: Uluslararası projenin başlangıç ve bitiş tarihleri olarak kabul edilmektedir. (Genellikle 24-36 ay)

Destek Oranları

- KOBİ'ler için %75
- Büyük ölçekli kuruluşlar için %60

7.2 EUREKA Programı

1071 - TÜBİTAK Uluslararası Araştırma Fonlarından Yararlanma Kapasitesinin ve Uluslararası Ar-Ge İşbirliklerine Katılımın Arttırılmasına Yönelik Destek Programı:

Aynı uluslararası projede Türkiye'den birden fazla ortak varsa, ortak tek bir başvuruda bulunulur.

Desteklenen Gider Kalemleri

- Personel giderleri Yurt içi ve yurtdışı seyahat giderleri,
- Danışmanlık ve hizmet alım giderleri,
- Alet, makine, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- Malzeme ve sarf malzemesi alım giderleri.
- Destek Oranları
- Yükseköğretim kurumları, eğitim ve araştırma hastaneleri ve kamu kurum ve kuruluşları için %100
- KOBİ'ler için %75
- Büyük ölçekli kuruluşlar için %60

1709 TÜBİTAK Yenilik Destek Programı:

EUROSTARS:

Kimler Destek Alabilir?

- Sermaye şirketleri,
- Gerçek kişiler,
- Yükseköğretim kurumları,
- Kamu araştırma merkez ve enstitüleri,
- Eğitim ve araştırma hastaneleri,
- Kanunla kurulmuş vakıflar,
- İhracatçı birlikleri,
- Sanayi odaları, ticaret odaları, ticaret ve sanayi odaları,
- Organize Sanayi Bölgeleri Tüzel Kişiliği,
- Araştırma Altyapıları.
- Destek oranları
- Yükseköğretim kurumları, eğitim ve araştırma hastaneleri ve kamu kurum ve kuruluşları için %100
- KOBİ'ler için %75
- Büyük ölçekli kuruluşlar için %60

Aynı uluslararası projede Türkiye'den birden fazla ortak varsa, ortak tek bir başvuruda bulunulur.

7.2 EUREKA Programı

Desteklenen giderler

- Personel giderleri ,
- Yurt içi ve yurtdışı seyahat giderleri,
- Danışmanlık ve hizmet alım giderleri,
- Alet, makine, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,
- Malzeme ve sarf malzemesi alım giderleri,
- Toplantı, tanıtım, organizasyon giderleri.
- Uluslararası programlar kapsamında organizasyonlara ödenen üyelik aidatı vb. giderler,
- Projenin destek tutarının en fazla %20'si oranında genel gider desteği ödenebilir.

7.3 AB Kaynaklı Diğer Fırsatlar (Cascade Fonlar)

Tüm açık çağrıların takibi için:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/competitive-calls>

Bilişim Sektöründeki Firmalar için Hibe ve Teşvik Sistemleri 2022

İletişim

Büyükdere Cad. No: 102
Maya Akar Center B Blok K:18 D:71
34394 Esentepe, Şişli, İstanbul

İletişim

Eski Büyükdere Cad.
Huzur Mah. No: 67/4
4 Levent Plaza Kat: 5 İstanbul

